

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlatter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, július 6.

Mai számunk több közleményei:

Vezércikk: Uj takarékpénztár Aradon.
A csári ukáz.

A kínai események.

A német nyelv az elemi iskolában.

Hamis vádak egy községi jegyző ellen.

**Aradi pénzhamisítók a nagyváradi tör-
vénysszék előtt.**

Megszökött huszárkapitány.

A megriadt tőzsde.

Aradi váloperek.

A napszúrás áldozatai.

Szíven szűrt halott.

A kínai császári pár megmérgezte magát.

Tárca: Magyar takarékoság. Irta: Kozma
Andor.

Csarnok: Az angol leány. Irta: Milkó Izidor.

Uj takarékpénztár Aradon.

Arad, július 5.

Mily hamar felejtene az emberek! A siker és az öröm tüzei csakhamar kialusznak, könyeinket is gyorsan száritja a szellő és ép ezen feledékenység a legdrágább ajándék, a melyet a sors kegyétől nyertünk. A feledés az emberi tulajdonságok egyik legértékesebbje ép úgy, mint a szivaty politikája a legjobb életiskolából való.

Csak hogy a feledésben is tanácsos mértékletességet tanusítani. Az ujonnan alakítandó takarékpénztár eszméjeszunnadozhatott volna mindaddig, míg a bol-

* Egy pénzügyekben jártas, jelölkelő aradi polgár kezéből vettük a fenti cikket, melynek készséggel adottunk helyet oly megjegyzéssel, hogy lapunk hasábjait esetleges ellenvélemények részére is nyitva tartjuk. A szerk.

dogult „Polgári takarékpénztár felszámolás alatt” teljesen visszafizette betétjeit és a befizetett részvénytőke egy esetleges hányadát. No még azontul is . . .

De vegyük e kérdést fontolóra először: általánosságban, azután speczialisan.

Általánosságban azt tartjuk, hogy nincs semmi szükség újabb pénzintézetre: teljesen elég annyi, a mennyi van. Teljes kielégítést találnak a most fenálló takarékpénztáraknál a gazdasági, kereskedelmi és iparos körök. Takarékpénztári betétekre nézve pedig egy újabb hitelintézet sem fog nagyobb biztosítékot nyújtani a mostaniaknál.

Vajon lehet-e a mostani általános pangás alatt újabb takarékpénztárt létesíteni? Válaszunk az, hogy *realis alapon és módon nem*. Nincs pénz hozzá. Mert takarékpénztárakat a heverő pénzek bőségéből kell teremteni, nem pedig azok hiányából. Egy pénzintézet csak úgy bír létjogosultsággal, ha először pénzeket helyeznek el benne és csak azután vesznek ki belőle. Méltóztassanak elhinni, egy újabb pénzintézet csak azt irhatná portájára: a hol nincs, ott ne keress!

Nem vagyunk próféták, de annyit megjósolhatunk, hogy az új intézetnek aligha lennének betétei.

De váltók, folyó számlára nyújtható hitelek és egyéb lombard-ügyletek csak akadnának? A szegény embernek is csak van szüksége hitelre? Ez ellen csak nem lehet kifogás? — halljuk az ellenvéleményt.

De igen is lehet. A hitelnek természetes gazdasági határai vannak és sok a jóból itt is megárt. A tulságos hitel a vagyion illuzióját kelti fel az emberekben, oly illuziót, mely — mint az opiumnál — keserű kiábrándulással végződik. És ép itt Aradon csalódtak keserűen igen sokan, kik a hitel csodatevő hatásában bíztak. A hitel lehet bot, a melyre ez ember olykor támaszkodik, de nem szabad, hogy mankóvá váljék, a mely nélkül az ember egy lépést sem tud tenni. Mert soha sem lehet tudni, hogy mikor veszik el a mankót.

Még azt sem lehetne mondani, hogy az alkalom kedvező egy újabb pénzintézet alapítására. Mert részvényeket nem keres senki, ellenkezőleg kínálják azokat. A pénzpiacznak nemesak hogy nem segitenének, hanem inkább ártának véle. Ez is egy momentum, a mely nem szól egy újabb pénzintézet létesítése mellett.

És hogy speczialisan is hozzászóljunk a kérdéshez, teljesen elhibázott dolognak tartjuk, hogy az új pénzintézet eleinte kicsinyben akarja kezdeni, még pedig száz-ezer korona alaptőkével. Mert akkor, hogy fenállhasson, uzsorakamatokkal kellene dolgoznia, a mi pedig a biztos pusztuláshoz vezetne, eltekintve attól, hogy ez úgy az erkölcsi és gazdasági elvekbe, mint a törvénybe ütközik. És ütközik főleg az alapítók intencziójába, kik — meg vagyunk győződve — a legjobbat akarják. Csak hogy az alapítók akarhatják és tervezhetik a legjobbat, de a számok mást végez-

TÁRCA.

Magyar takarékoság.

Irta: Kozma Andor.

Bódi bácsit a bank megsürgette valami kamatfizetés végett. Bódi bácsi megszeppent, még a szögletes tarkoponyója is biborpiros lett, annyira fölfelé nyomult a vére.

— Teringtett, erről a kamatról úgy megfeledkeztem, mint a halálos órámról. Erre nem készültem. Most aztán honnan a pokol fenekéből? . . .

Rákényszeredett arra, a mitől e világon a legjobban idegenkedett. Leült az íróasztalához, kinyitotta a fiókokat s türelmetlenül turkált az össze-vissza papirosok között.

— Mégis csak tisztán kell egyszer látnom: hogy is állok váltaképen.

Hiába turkált, hiába hajigálta ki dühösen a feles számmal fiókjaiba keveredett gépolaj- és fűmag-hirdetéseket, a vagyoni és tartozási állapotára rávilágító papirosait sehogysem tudta hiany nélkül összeszedni.

— Pedig bizonyosan tudom, hogy itt kell lenni mindennek. Kiadást, bevételt fölirtam az utolsó krajczárig. S hova tettem volna a jegyzeteimet, ha nem ide?

A mai számlát, levelet s egyéb effélét mégis sikerült, összekaparnia azt megkísérté emlékezetéből kiegészíteni. Plajbászt ragadott, számokat kezdett írni, összeadni, szorozni, ki-

vonni, osztani. Verejték ült ki a homlokára, de nem ment semmire sem. Plajbásza hegye letörött, földhöz vágta, belökte a firkákat a fiókba s egy félíg méltatlankodó, félíg tréfás káromkodással felugrott a kiálhatatlan asztaltól.

— Hát megbolondultam én, hogy így gyötöröm magamat? Hát mi végre van Weisz a világon? . . .

Weisz a környéknek teljes bizodalmu gabonakereskedője volt. Okos ember, a ki tudja, mi a kétszerkettő s a ki folytonosan gyarapodott. Ennek ellenére is megartotta az urakkal szemben bölcs szerénységét és be volt avatva minden környékbeli uri család minden nyilvános és titkos anyagi bajába. Ha valahol e bajok válsággal fenyegettek, úgy küldtek érte az urak, mint betegség esetén a doktorért.

Tehát Bódi bácsi is lovas embert menesztett a városba Weiszért, hogy jöjjön sürgősen. Weisz már délután meg is érkezett. Körülbelül várta, mert ő sokkal jobban tudta Bódi bácsi terminusait, mint ez maga.

Délután már Weisz ült a Bódi bácsi íróasztalánál. Előtte szinte maguktól rendeződtek összevágó csomagokba a dult papirosok. Az ő gyakorlott kezében frissen mozgott a plajbász s egyszer sem törött le a hegye. Bódi bácsi szemben ült vele a divánon s Weisz ki-méletes, de határozott vallatásaira lassankint egészen belejött az őszinte, mindent feltáró feleletekbe.

Alig másfél óra múlva ott volt Weisz előtt

plajbásszal irt csinos számjegyekben Bódi bácsi vagyoni javainak tökéletes biláncse. Weisz nagyképszerűségről, de mégis olyan komolyan nézte néhány sor végig a hemzsegő számokat, hogy Bódi bácsi beleizzadt. Így lessük az orvosprofesszor diagnózisát, miután már meghallgatta összes panaszunkat és végigvizsgálta minden szervünket.

Végre Weisz kimondta a diagnózist:

— Ne tessék tulságosan aggódni. Nincs nagy baj. Mindössze is az az egész, hogy a nagyságos ur évi jövedelmének az átlaga az utolsó öt esztendőben nem több tízezer forintnál, míg ugyanez időn belül évi kiadásainak átlaga meghaladja a tizenháromezer forintot.

Bódi bácsi megkönnyebbülten lélegzett fel. Hát csak ez az egész? Az Isten áldja meg ezt a becsületes Weiszot!

Weisz most már a diagnózisról áttért az ordinálásra és a prognózisra.

— Nagyságos ur, feltéve, hogy a jövedelmi átlaga sem nőni, sem apadni nem fog, ezt a kis bajt szigorú takarékosággal akár a legközelebbi öt esztendőben is kiheverheti. Hanem persze az nehéz, majdnem lehetetlen, hogy évi tizenháromezer forint helyett most már öt esztendeig csak évi hétezer forintot adjon ki. Szabjunk hát a teljes rendezésre hosszabb időt.

— Semmi hosszabb időt! Semmi lehetetlenség! . . . Ne akarjon maga engem rontani, Weisz. Azt hiszi, olyan könnyelmű magyarral

nek. Mert az új pénzintézet rezsije, u. m. lakbér, két hivatalnok és szolgálattelménye, adó stb. *két annyit tesznek ki, mint az alapítke legitim kamatai.* A részvénytőke kamatai háromezer forintba ruagnak, míg a költségek mintegy öt-hatezer forintot tesznek ki.

És ez okból jó lesz az új takarékpénztár eszméjét adakta tenni, míg a viszonyok alaposan megváltoznak. Most még feketén kell látnunk. De miként egy kis napsugár egy egész tájéknak kellemes és barátságos képet ad, úgy meglehet, hogy kedvezőbb viszonyok behatása alatt az új takarékpénztár eszméje is másképp fog festeni. De akkor nem kezdünk kirándulást, mikor minden oldalon vészfelhők mutatkoznak. Aludjunk egyet: reggelre majd más eszmékre virradunk.

A csári ukáz.

(Szibériába többé nem visznek rabot.)

Arad, július 5.

II. Miklós csár — mint lapunkban jelentettük — a Szibériába való száműzetés megszüntetéséről szóló törvénytervezetet aláírta.

Ily értelmű ukázzal már akkor esett szó, mikor a szibériai vasutak építését megkezdtek. Mióta *Jermak*, a nagy kozákvezető ezredmagával az Ural hegység köves hegyszorosán átkelve Szibíriába hatolt és *Kutschum* khant legyőzte, azóta a hatalmas terület az Ural és a csendes Oczeán között nem a civilizáció céljainak szolgált, hanem végtelen fogháznak használták azt fel.

De Szibéria az elmúlt három évszázadban, mióta a csár fenhatósága alatt állott, kellemetlen hírének nem zord éghajlatának és félig vad lakóinak köszönhetette, noha az ország klímája hivatalos volt arra, hogy félelmet oltson az emberekbe. Fehér, néma sivatagjaival úgy fekszik ott, mint a jégbirodalom pokla. És melegebb vidékei sem ösmerik az egyenlítő tájainak mérsékeltségét, mert télen a jeges és fagyasztó északi szél és nyáron a középázsiai forró, perzselő légáramlat kinozza lakóit. A szerencsétlenekkel, a kik Tobolsktól Tomskig, Irkutsktól Sachalinnig oda száműzetettek, együtt vándorolt

a magány borzalmas csöndje és a szomorúság lelket rágó férgé.

Egyes részeket erdő borít, áthatolhatlan őserdők, más részekben partnélküli mocsarak nyulnak el, melyeket csak helylyel-közzel tör át egy-egy földnyelv, sirhalomhoz hasonlóan. Mérges bogarak és hernyók miriádjai röpködnek és másznak ide s tova, éhes farkasok rémes ordítása teszi hangossá az éj csöndjét. Az őserdő fájának egy lezuhanó ága, a hegységben tovarohanó vizár zugása az egyedüli zaj, mely itt a természet működését jelzi. Különben rémes csönd mindenütt.

A posta csak egyszer egy hónapban közlekedik ez elhagyatott helyen, csak minden négy-századik werstnél van egy állomás, ahol nyáron előfogatot, télen rénszarvast és csekélyeledt kaphat az arra tévedt utas. Az állomásokat azonban csak az ulti-szezon alatt lakják. Ha más időben jön arra az ember, napokig utazhat, élő lény sehol. Végre feltűnik egy troika: kereskedő ül benne, ki üzleti ügyekben sok száz verstnyi utat tesz. És ezer verstnyire odább a kormány hivatalnokával találkozunk: ez főnöke megbízásából utazik kétezer verstnyire, hogy adót hajtsa be; vagy egy hittérítő téved utunkba, ki négy-ötezer verstnyi távolba megy a jakutokhoz, vagy a tschuktschokhoz . . .

Ide küldték háromszáz év óta a bűnösöket és a politikai bűnöket gyanúsítottakat. Nekik kellett e földet benépesíteniük, nekik kellett a hőmezőkön lakházakat építeniük és városokat alapítani, a mocsarakat kiszáritani és a hegyek kincseit kiaknázni. És azokat a nyomorultakat, kik a kormány részére az aranyat szereztek, munka után piszkos és dohos levegőjű sátrakba zárták és kezükre-lábukra nehéz vasat lakatoltak a pribékek. Kemény faprits volt nyugvóhelyük és daróc rabruhájuk volt párnájuk. Itt éltek összekeverve egészségesek, betegek és olyanok, kikben még meg volt a szikra az édes élet iránt és olyanok, kik már teljesen eltompultak, őrgöngyökké lettek.

És ezt nevezték Szibéria kolonizációnak . . .

De a Szibériába való száműzetés oly ősrégi dolog volt már, hogy egy csár sem igyekezett azt megszüntetni. Hiszen oly csábító volt még gondolatnak is az, hogy mindazokat, kik a csárra kellemetlenek voltak, egy, öt, tíz

évre, vagy egy egész életre oda küldhették. *Alexeij* csár, *Nagy Péter* atyja is már így csinálta; és minden későbbi uralkodó idejében a nyomorúság karavánjai oda vonultak az Uralon át, észak Ázsia azon részébe, mely oly meszszi re esett az ország szívéből.

Egész a mi napjainkig, majd mind oda küldték azokat, kik a büntetőtörvénnyel összeütközésbe kerültek; a gyilkosokat és az egyszerű utonállókat.

Egy és fél évszázada annak, hogy a halálbüntetést Oroszországban eltörölték. És mégis ez az ország maradt leginkább el az általános civilizációtól, ez az ország maradt büntetőtörvényében a legborzalmasabb az összes országok között. Mit használt az, hogy a törvénykönyvből kitörölték a halálbüntetést, ha a kancsuka ezeket sujtott halálra és a százműzetés százazreket barbár kínzással lassu halálra gyötört!

Az az ország, mely másfél évszázad óta nem ösmerte a halálbüntetést, száz évvel, e büntetés-nem megszüntetése után is a *kancsuka* országa maradt.

Más államokban voltak hóhérok, volt kérekbetörés és még ma is vannak nyaktilók és vérpadok használatban; Oroszországban mindez nincs — de volt vessző és kancsuka. És ez sem egyeb.

Nagy Péter csár korlátozta a halálbüntetés alkalmazását — és a testi fenytéket súlyosbította, mely több embert küldött a halálba, mint előbb a kötél. És ha a halálra ítéltés joga III. *Iván* óta csak uralkodót illetett, úgy a vessző és kancsuka megadta a jogot minden császári bérencznek az alattvalók halálra korbácsolására.

A nemes rabszolgáit korbácolta, a miniszter a kormányzókat, a kormányzó a polgárokat, és a csár maga korbácolta minisztereit, *Nagy Péter* pedig *Mentschikoff* herceget.

Egy szép napon I. *Miklós* csár nyilvánosságra hozta az asztalfiókba soká rejtetett ukázát, mely hírül adta a civilizált világnak, hogy: vége a kancsukának. Mily szépen hangzott e hír! De jött egy utóirat: a kancsukát eltöröltük, a kancsuka csak bőrből volt, jön hát helyébe más: a vas. II. *Sándor* csár azonban ezt is eltörölte, de ott volt még Szibéria.

van dolga? . . . En nem tudok ilyen zavarokban élni. En rendbe akarok jönni minél hamarabb. Az öt esztendő is sok.

— Jó, jó nagyságos ur. Hiszen, ha közben valami kivételes nagy termése lesz, vagy az árak valami nem remélt mértékben felmennek, avagy egyéb rendkívüli jövedelem út be, akkor rendben leszünk még hamarabb is. De ilyenre most nem számítok. Felteszem, hogy kizárólag a takarékosagra leszünk utalva. Nagyságos ur nem is képzei milyen nehéz dolog a takarékoság. En tudom, mert sokat próbáltam.

Weisz hiába beszélt már, Bódi bácsi nem tágitott. Olyan takarékoságot nem látott még a világ, a milyenre ő képes, ha egyszer neki kezd.

És neki kezdett még az nap, a mint Weisz elment egy legujabb váltójával, mely elkerülhetetlenül szükséges volt, hogy a megakadt kamathistória elintéződjék.

Családja éppen az oszonnánál ült, mikor Bódi bácsi lelkes elhatározottsággal benyitott az ebédlőbe.

— Mit csináltok ti? Hát már megint eszték?

— Mint rendesen. Van valami kifogásod ellene? — kérdezte ámulva a felesége.

— Van bizony. Számítsátok csak ki, mibe kerül ez a mindennapi s merőben felesleges kávé, csukor-, tejszín-, kalács- és gyümölcs-fogyasztás.

— De édes Istenem, mért számítsuk ki

most egyszerre, mikor eddig sohasem számítottuk?

— Mert máttól fogva a takarékoság lessz a jelszó ebben házban. Most volt itt Weisz. Kimutatta, hogy nem állunk jól. Fél annyiból kell ezután megélnünk, mint eddig.

A család elrémült. Csak az egyik süldő leánya, Bódi bácsi kényeztetett gyermeke szólalt meg pajkos jámborsággal:

— Hát akkor eszentul már csak fél csésze kávé kaphatok oszonnára!

Bódi bácsi rámondott, hogy ez most nem tréfa. Minden egyéb kiadást is felére kell leszállítani.

— Fél pár cipőben fogok járni, apukám, csak ne haragudjék.

Bódi bácsi azonban rettenetesen haragudott. Pajkos kedveltjét harsogó zajjal ugrasztotta ki a szobából. A leánya sirva szaladt le a kertbe.

Az orosz kuglizonál azonban már nevetett, mett eszébe ötlött, hogy mihelyt az apuka megint jobb kedvre derül, megkérdezi tőle: vajjon eszentul csak négy és fél kugli-bábut szabad majd fölállítani kilencz helyett?

Bódi bácsi ezalatt folytatta benn a házban a takarékoságot. A vacsorára rendelt két tál ételből az egyiket lerendelte. Számon vette a belső cselédek s megbizta a feleségét, hogy egy szakácsnő és szobalányon kívül valamenyinek felmondjon. Legény fiával tudatta, hogy a huszáronkéntességből semmi sem lesz: folya-modjék bakának.

Kitörtetett az udvarra. Két vizsla ugrándo-

zott hízkeldeve feléje. Az egyiket oldalba rugta: „te felesleges vagy, rajtad tuladok.” Az istállóban kijelentette, hogy négyesbe többé nem fognak. — A fele parádés ló legközelebb eladódik.

Már gyertya gyújtás után volt, mikor megint a házba került vissza. Sajátkezüleg lecsavart minden második lámpát s minden két gyertya közül elfújta az egyiket.

— Majd megmutatom én ennek a préda népségnek, hogy mi a takarékoság!

A vacsora alatt igen nyomott volt a hangulat. A pajkos leánya tüntető takarékosági tréfái kárba veszttek. Hiába vett ki csak egy fél szelet húst, hiába kért csak egy fél darab kenyeret s egy fél pohár vizet, senki sem mert rajta nevetni. Csak maga Bódi bácsi szeretett volna, de a szalvétájába fojtotta, hogy léket ne kapjon tekintélye és a takarékosági elve.

Vacsora után rendesen a kis pajkos hozta apuskának a töltött pipát. A leánya most is ugrott s most igen ártatlan pofácskával nyujtotta át a takarékos férfiuknak gondúdjét, de az most csak félig volt megtömve.

Bódi bácsi csak azért is úgy tett, mintha ezt rendbenlévőnek találná. Sőt megint ő került felül, mikor a leánya külön gyufát gyújtott neki s külön megint egyet a szivaros bátyjának.

— Te haszontalan kis préda! Hát elégne a körmőd, ha egy szál gyufával gyujtanánk rá mindketten?

A mire a leánya nagyon bűnbánó arc-

Es most II. Miklós aláírta az ukázt, mely a Szibériába való száműzetést megszünteti.

Es tényleg, az oroszok csárja, aki az örök békéért harcol és aki most a vad kínai bonyodalmakban a civilizáció érdekében különös akcióra való minden csábítást visszautasít, minden cselekedetével örök ellentétben maradt volna, ha továbbra is vonakodott volna e szégyent, mely háromszáz éve nehezedik már az orosz kormányon, megszüntetni.

Milliókat és milliókat vittek Szibériába szülőfalujukból a három század óta. Hány ártatlan, — talán több mint a fele, több mint háromnegyede — került a száműzetésbe, mert az eljárás mindig igazságtalan és ellenőrizetlen volt. A száműzöttek száma évről-évre nagybodott. Kultiváltabb lett-e ezáltal Szibéria? Es megszabadult-e ezáltal Oroszország az igazán bűnös betörőktől? Nem; ahol az önkény uralodik, oda becsempészi magát a megvesztegethetőség az összes hivatalokba és a száműzöttek ezrei lehettek szabadok, ha pénzüik volt. Alig kerültek ki börtönükből, mint rablók és utonállók vonultak át Szibérián, azon az országon, melyet nekik kellett volna kultur területté tenniük.

De most már másképp lesz. II. Miklós csárja a száműzetést megszüntette. Szibéria belép már most a kultur államok sorába. Itt nem lesz tovább tere az ősrégi moskovita barbarizmusnak. Fél-Ázsia csárja, ki egész Ázsia uralkodója akar lenni, a humanitás művével kezdi meg cselekedetét.

Szibériára új idő vár a modern reneszancz kora, mely felváltja azt a kort, melynek karakterisztikonját a vér tette. Szibéria hómezőin a vasut termékeny vidékeket fog teremteni és ahol eddig a száműzöttek rémes lánczcsörgései, a halálra kínzottak átok kiáltásai csendültek meg, most a kolonisták vig danája, a lokomotivok dübörgése és a gépek zakatolása fog hangzani.

TÁVIRATOK.

A német császár útja.

Brunsbüttelkoog, július 5. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár tegnap este 11¹/₂ órakor a *Hohenzollern* yachttal ideérkezett.

czal mentegetőzött s hogy bebizonyítsa takarékos hajlamát, a már elgyújtott gyufákat is szépen visszarakta megint a skatulyába az épek közé. Aztán rászólt a szobaleányra, hogy pazarlás a teritékeknél talált fogpiszkálót ki dobni, mert azok másik végének másnap még hasznát lehetne venni.

Bódi bácsi, ilyen apró csatározások után, azzal a tudattal tért az este ágyába, hogy ma tehát vas energiával megindította a szigorú takarékoságot az egész vonalon. Megindította, de a mint tovább tűnődött rajta úgy vette észre, hogy már jóformán meg is unta. Mert biz' isten nem uri dolog az embernek a hozzátartozóival egy kis uzsonna miatt veszködni. Megsajnálja a házunk népétől a betevő falatot — nem, ezt nem lehet tovább üzni, mert ez, magyarul mondva komisz tempó... Hát szégyén cselédeknek felmondani, a kik semmit sem vétettek?... Az a fiú meg olyan lovas, hogy nincs párja a vármegyében — s ez baka legyen?!... A hol pedig egy vizsla már van, ott a második nem számít. Nevetséges ilyen min takarékoskodni. Ezer esztendő alatt se nyerne rajta az ember száz pengőt... A lovakon már inkább megtakaríthatnánk valamit, de az a négyes olyan remekül összevág, hogy elpredálás lenne felében eladni. Egy pár parádéslóra meg okvetlenül szükség van. Tehát maradjon a négyes... A gyertyán, lámpán takarékoskodni, no ez már éppen veszedelmes dolog. Vakoskodni, szemetrontani, aztán szemorvosra, meg okulárára költeni el, a mit megtakarítottunk — nem, ezt sem erőltetjük to-

Harcz az Aranyparton.

London, július 5. (Saját tud. távirata.) *Willkock* ezredes jelenti Tamszuból 3-iki kelettel: Az Aranypart kormányzója elhagyta Kumaszit és Ekvantába, Kumaszitól délre 20 mértföldnyire érkezett, a honnan tovább megy Cape Coastba. A Kumaszból intézett kirohanás alkalmával sokan elesetek.

Jammont lemondása.

Páris, július 5. (Saját tud. távirata.) A naczionalista sajtó *Jammont* tábornok lemondása miatt hevesen megtámadja a kormányt, különösen a hadügyminisztert és azt mondja, hogy a hadsereg elképedve fog tudomást venni *Jammont* távozásáról, a ki mindenkor teljes bizalmát élvezte.

Eppen most, mikor a politikai szemhátár olyan fenyegetően alakul, a legrosszabbtól kell tartani a hadvezetőség dezorganizációja miatt.

A republikánus és a radikális lapok föltétlen elismeréssel adóznak a hadügyminiszter energiájának és azt mondják, hogy *Jammont* távozását éppenséggel nem kell sajnálni. *Jammont* nagyon kétséges republikánus volt. Azonkívül *Jammont* távozása útját egyengeti a tábornoki kar oly gyakran kívánt megfijódásának.

A hobokeni halottak.

New-York, július 5. (Saját tud. táv.) Eddig a hobokeni katasztrófa áldozatai közül 115-nek a holttestét találták meg.

A kínai események.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 5.

Az idegenek megszárlása még egyre tart, a hadi szervezkedés is tovább folyik, az idegen hatalmasságok is gondosan készülnek elő. — Csak egy tekintetben kezd a helyzet az eddigőtől eltérő képet mutatni: az egyetértés bomlani kezd.

A kínaiak közt, úgy látszik, van már némi viszálykodás. Erre mutat a nankingi alkirály legújabb kibocsátott kiáltványa, amelyben határozottan szembe helyezke-

vább. A félig töltött pipa, az csak a kedves kis bolondnak a hunczutsága...

Hanem igen, a gyufának szokásossá vált mértéktelen pazarlása, az igazán felesleges. Arról egész komolyan le kell a háznépet szoktatni.

Igy szűrődött meg mihamar Bódi bácsinak tulságos takarékosági buzgalma, A megsűrődött takarékoságához azonban mai napig is rendületlenül hű maradt. A gyufa pazarlást még vendégtől sem tűri el, pedig attól minden egyebet eltűr.

— Csaljuk meg a zsidót! — szól sietve, mihelyt gyufát lát föllobbanni s mindenkit arra kényszerít, hogy annál az egy szálnál gyujtson rá, valameddig csak lehet.

Ennek kapcsán rendesen előadja abbeli nemzetgazdasági meggyőződését, hogy a magyar fajt szigorú takarékoságra kell szoktatni, különben semmi sem lesz belőle.

A mi pedig a Bódi bácsi anyagi viszonyainak rendezését illeti! Nos hát, Bódi bácsi várja azt a kivételes nagy termést, azt a nem remélt áremelkedést, vagy azt az egyéb rendkívüli jövedelmet, a mit Weisz annak idején nem akart számításba venni. Hiszen lám, azért maga Weisz is belátta, hogy az ilyen jófordulat nincs kizárva s egyszerre mindent rendbe hozhat. Már pedig Weisz csak ért az afféle dolgokhoz.

dik a boxerekkel, akiket rablóknak nyilvánít és rögtön lefejeztetésüket követeli. De különben is előrelátható volt, hogy bármily szorosan egyesítené a kínai népet az a gyűlölet, amelylyel az idegenek ellen viseltetnek, ilyen óriási tömegben a vezérek és „vezérhetném” alakok csakhamar igen könnyen megbonthatják az egységet demagógiájukkal, irigykedésükkel és a zavarosban való halászással.

A zavarosban való halászás különben inkább az európai és egyéb idegen hatalmasságok tiszte lett volna. Hogy fogják e szerepet betölteni, az még csak ez után válik be. S ha nem fontolgatjuk is Oroszországnak s úgy lehet más hatalmaknak előre sejtethető kapzsiságát, némi egyenlenséget talán az a különben nem nagyon fontosnak látszó körülmény is sejtet, hogy Amerika vezető állama, az észak-amerikai Egyesült-Államok éppen most, a német császár harci riadója után óvatosan hangoztatja a teljes neutralitást. — Eppen nem bizonyos, hogy az európaiak között állandó egyetértés marad.

Ma egy bennünket közelebbről érdeklő mozzanatról is hirt hozott a táviró: *Szögyény-Marich* László, monarchiánk németországi nagykövete, kormánya nevében fölháborodását s egyben legmélyebb részvételét fejezte ki *Wetteler* báró meggyilkoltatása fölött, amire a német kormány meleg köszönetet mondott.

A legújabb eseményekről a következő táviratok érkeztek:

A boxerek karjaiban.

London, július 5.

A *Times* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Az európai csapatok június 30-án reggel 7 órakor megtámadták Tiencin kínai részét. Délután 2 órakor bevették a várost. Az európaiak főcélja, mint jelentik, a városi erődök elpusztítása volt, mert onnan ágyúzták az idegentelepeket.

Ugyancsak a *Times*-nak jelentik Sanghaiból tegnapelőtt kelettel, hogy a déli tartományok alkirályai olyan proklamáció kibocsátását határozták el, a melyben ideiglenesen kimondják autonómiájukat, a míg Pekingben helyre nem áll a rend. Egy futár, a ki június 27-én ment el Pekingből, megbízható helyről azt a hirt hozta, hogy azon a napon 15,000 boxer és kínai katonaság megtámadta a követéseket, de vesztességgel visszaverettek. Most már a császár és az özvegy császárné egész személyes kísérete tagja a boxer-társaságnak. A császári hercegek a palotában oltárt állítottak, a melyen a boxerek szertartása szerint áldoznak.

A békebontók.

London, július 5.

A lapok egy tegnap kelt sanghaji táviratot közölnek, a mely szerint *Tuan* herceg rendeletet bocsátott ki, a mely a déli tartományok alkirályait utasítja, hogy gyűjtsék össze a kínai déli flottát és támadják meg a Sanghaiban lévő idegen hajókat.

A *Daily News* jelenti Sanghaiból tegnapelőtti kelettel: A nankingi alkirály kiáltványt bocsátott ki, a mely a boxereket rablóknak nyilvánítja és elrendeli, hogy a békebontókat rögtön fejezzék le.

Sanghai, július 5.

A nankingi alkirály annak a dokumentálására, hogy jó egyetértésben van az európaiakkal, abbahagyta az ágyuk fölállítását a Jangce mentén lévő erő-

dőkben és beszüntetett minden hadi készülődést, a mely az idegenek ellen irányul. Hir szerint az alkirály vonakodott Lipenghinget északra csapataival támogatni. Lipenghing csak 300 katonával indult el Nankingból és a nagy csatorna mentén nyomul előre. Nem valószínű, hogy gyorsan juthatna előre.

A Zenta hajó dicsérete.

Berlin, július 5.

A Zenta hadihajóról azt táviratozzák az osztrák-magyar követségnek, hogy az eleség valószínűleg elpusztult, a lőszer pedig már nagyon kevés. A német tenger-nagy személyesen gratulált a Zenta hajó legénységének a Takunál tanúsított vitézségért. A fölmentés egyelőre lehetetlen.

Ujabb boxerlázadás.

London, július 5.

Sanghaiból telegrafálják, hogy a boxerlázadás Hankauban is kitört, a hol rendkívül népes belga telep van. A belgák élete veszedelemben forog. A lázadók teljesen lerombolták a peking-hankau vasutat s az összes állomási épületeket elhamvasztották.

Peking felszabadítása.

London, július 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból 3-iki kelettel: Az angol és az orosz tenger-nagy azért jutott arra az elhatározásra, hogy Peking fölszabadítását most nem lehet megkísérlni, mert a szövetségesek egész hadereje, a mely ez idő szerint összevonható, csak körülbelül 20,000 ember, holott a kínaiak részéről Tiencin és Peking között most mintegy 140,000 ember van összevonva. Nisch tábornok állítólag 90,000 emberrel Tiencin felé vonul.

Mit akar Amerika?

New-York, június 5.

A New-York Herald jelenti Washingtonból: Hay külügyminiszter táviratilag nyilatkozatot küldött az Európában és Japánban lévő amerikai nagyköveteknek és követeknek, azzal az utasítással, hogy ezt a nyilatkozatot mutassák be azoknak a kormányoknak, a melyeknél akkreditálva vannak. A nyilatkozat a következő pontokat foglalja magában: Az Egyesült-Államok kormánya nem ismeri el, hogy Kinában hadi állapot van. Az Egyesült-Államok nem azért küldtek ki csapatokat és hajókat, hogy Kína ellen hadat viseljenek, hanem azért, hogy az amerikai alattvalókat és érdekeiket megvédjék, a rendet ismét helyreállítsák és fentartsák és a nyugalom helyreállításával ismét elvonuljanak.

Monarchiánk részvétnyilatkozata.

Berlin, július 5.

Szögyény Marich László, az osztrák-magyar monarchia németországi nagykövete ma kormányának nevében fölháborodással emlékezett meg a kínai eseményekről és Ketteler báró meggyilkoltatása fölött legfájdalmasabb részvétét fejezte ki. Erre a német kormány igen meleg hangú köszönettel válaszolt.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Szünet.
Szombat: Három pár cipő, bohózat.
Vasárnap: Délután: Papanek Dani, bohózat. Este: Három pár cipő, bohózat.

* A három pár cipő valóságos ujdonság lesz, a mint a színtársulat arra elkészül. Egy hét óta folynak belőle a próbák Andorffy rendező és Békési karmesterrel. Ének és tánc, kuplé és dal, érzékeny és vigjelenetek vegyesen lesznek a darabban, mely szombaton és vasárnapon egymásután kerül színre. A jegyek a szombati előadásra már pénteken délután válthatók meg a téli színház pénztáránál. E két előadás folyamán lépnek már csak fel Ariel és Loubé és a színház újabb vendége, A. Scurri.

* A balek operett lesz a színház legközelebbi ujdonsága. Ma volt belőle a rendelkező próba.

* Szentirmay Elemér hírneves dalköltőnk ma Aradra érkezett nejével, hova rokonuk, az Andorffy család látogatására jöttek. A kiváló dalköltő jelen fog lenni egy közelebbi színre kerülő darabjának előadásán. Hozott is magával sok, szebbnél-szebb dalt, melyekben alkalmunk lesz gyönyörködni. Egyidejűleg megemlítjük, hogy Szentirmaynak ismét egy füzet pompás dala fog megjelenni Londonban, ahol az ő műveit kiválóan kedvelik.

* Locsolnak a nyári színházban Leszkay igazgató kérelmére a nyári színházban a város mérő órával ellátott locsoló állványt alkalmaztat, melynek segítségével a színház locsolható lesz, hogy a szellőzésen kívül így is kiszebbtessék a meleg. A vízfogyasztást az igazgató fizeti.

* A nagyvárad színház megnyitása. A nagyvárad új állandó színház melyet Szigligeti Edéről neveztek el, ez év őszén nyílik meg. A nagyvárad Szigligeti-társaság elhatározta, hogy a megnyitás alkalmából Szigligeti-Emlékalbumot ad ki, melybe az összes nagyvárad irok irnak közleményt. De fölkérték a közreműködésre az országnak valamennyi nevezetesebb íróját. A kéziratokat július 15-ig lehet beküldeni Sas Ede nagyvárad lapszerkesztőhöz.

A német nyelv az elemi iskolában.

— Az iskolaszék ülése. —

Arad, július 5.

Bár sorrendre nem volt kitűzve, a német nyelvnek a felsőbb elemi iskolában való tanítása képezte Aradváros iskolaszéke ma tartott ülésének legérdekesebb tárgyát. Véletlenül került szóba a dolog s hosszabb vitát eredményezett.

Az elemi iskola négy alsó osztályában, tudvalevőleg, nem tanítják a német nyelvet. Azelőtt ott szerepelt a harmadik és negyedik osztály tanrendjében a német nyelv is, de eltörölték. A mai vitában, mely egy vizsgabiztos jelenlétében a német nyelvről tett megjegyzésből keletkezett, Barabás Béla dr. indítványozta, hogy az ötödik és hatodik elemi osztályokból is küszöböljék ki a német nyelvet. Hasonló véleményen van Simay István is.

Avarfy Ferencz szükségesnek tartja a német nyelv oktatását. Abrai Lajos azért szól a német nyelv mellett, mert annak oktatása a közép iskolákban kötelező s ha a hatodik elemiből a polgári iskolába átlépő növendék oda kerül, majd semmit sem fog tudni. Ugyanis nehéz a közép iskolában a tanterv által megkívánt eredményt a német nyelvben elérni. Millig József iskolafelügyelő javasolja, hogy maradjon meg a két elemi osztályban továbbra is a német nyelv, mert a polgári iskolába, hol kötelező a német nyelv oktatása, nem lehetnek át a tanulók. Pedig az átlépés a hatodik elemiből a harmadik polgáriba igen gyakori.

Salacz Gyula polgármester, elnök elrendelte kérdésben a szavazást, melynek eredményeként az ötödik és hatodik elemi osztályokban a német nyelv tanítása továbbra is fennmarad. Ennek ellene szavaztak: Barabás Béla dr., Simay István és Robitsek Ágoston dr.

Ezen kívül több jelentés volt napirenden. Az iskolafelügyelő beszámolt az évi iskolamulasztásokról, majd a tandíj jövedelemlről, mely szerint előíratott a folyó évre 41.893 korona, befolyt 38.291 korona, hátralék körülbelül 2600 korona. (A múlt évben elő volt írva 43.089 kor., befolyt 39.500 kor., a hátralék körülbelül 100 koronával kisebb, mint az idén.)

Bejelentésre kerül, hogy Halottasi Ilona a Fejsze-utca 1. szám alatt óvodát nyitott. Kéri a megfelelő segélyt. Kérelmét azzal utasítják el, hogy, helyisége megfelelő nem lévén, keresen mást, lehetőleg a Maros felé eső irányban.

Az elmúlt év folyamán jótékonytárgyat gyakoroltak a tanulók irányában a következők: a szegény tanulókat segélyező-egyesület a téli ruhával s naponta ebéddel látott el nagyszámú növendéket, az izr. nőegylet két leányt felruházott, Dobiáschi Józsefné szintén, Neuman Adolf 24 gáji tanulót látott el állandóan ebéddel a tél folyamán, a Filler-asztaltársaság 40 tanulót ruházott fel, a Névtelen-asztaltársaság 3 tanulót, a Jókedv-asztaltársaság 10 koronát, a Magyar nyelvterjesztő-egyesület 12 koronát, a Nemzeti Szövetség könyveket juttatott a növendékeknek, Remetey F. Károly dr. 20 koronát juttatott e célra, könyveket és egyéb adományokat adott Máday Mátyás, Gyulay Istvánné, Fischer Antal és mások. Mindezeknek köszönetet szavaz az iskolaszék.

A vizsgákat látogató iskolaszéki tagok jelentéseikben általában meg vannak elégedve az eredménnyel. Egy iskolaszéki tag kifogásolja, hogy valamelyik iskolában elhanyagolják a német nyelvet, másik pedig helytelennek tartja, hogy a növendékek német és olasz dalokat adnak elő. Az iskolaszék ez utóbbi esetben figyelmezteti az ének tanítót.

Végül a polgármester indítványára elhatározták, hogy július hóban az iskolaszék nem tart ülést.

Jelen voltak Salacz Gyula polgármester elnöke alatt: Millig József iskolafelügyelő, Simay István, Posgay Lajos dr., Simon Karolin, Rosenberg Sándor dr., Hász Sándor, Schusztér Illés dr., Péterffy Antal, Abrai Lajos, Robitsek Ágoston dr., Szontagh Gyula, Avarfy Ferencz és Bonts Aurél iskolaszéki jegyző.

Hamis vádak

egy községi jegyző ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 5.

Bizonyára emlékeznek még olvasóink Zachariás Dezső zárandi községi jegyző ügyére, a mely annak idején nemzetiségi fészkelődésből keletkezett közte és Dittfurth báró között. Ebben az ügyben, a melyben Zárand és környéke intelligenciájának és papságának tekintélyes része érdekelve volt, ma tartották meg a kisjenői járásbírósa előtt a végtárgyalást, a melyen fölötta nagy számú érdeklődő közönség vett részt.

Az eset előzményei a következők:

Edelsheim Gyula báró erdejéből 13 zárandi ember rőzsét szedett. Dittfurth báró jószágigazgató súlyosan megbírságolta a szegény embereket, s miután azok a bírságot nem bírták megfizetni, bepanaszolta őket. A rőzs-szedő embereket el is ítélték, de minthogy se pénzük, se egyéb vagyonuk nem volt, elmentek Zachariás Dezső községi jegyzőhöz és kérték, adjon nekik bizonyítványt, a melylyel teljes vagyontalanságukat és szegénységüket igazolhassák, mert azért a rőzselopásért folyton zaklatják őket.

A jegyző — ismervén mind a tizenhárom ember anyagi körülményeit — ki is állította mindnyájoknak a bizonyítványt, s ezzel az ügy abbamaradt, a szegény embereket nem zaklatták többé.

De közbejötték a törvényhatósági bizottsági tagválasztások. Kis-Jenő környékén ekkor a nemzetiségek mozgódní kezdtek és aktivitásba léptek. Zárand sem maradt érintetlen, oda is elhatoltak a nemzetiségi mozgalmak

hullámai, de ott megtörttek egy erősen magyar érzelmű emberen: Zachariás Dezső községi jegyző éberségén. A román papok ekkor megnyerték pártjuknak Ditfurth bárót, a ki szívesen állt szembe Zachariással.

A választások megtörténtek és a nemzeti-ségi jelöltek hanyat-holmok elbukdácsoltak. A románok és Ditfurth báró ezek után még nagyobb ellenségei lettek a jegyzőnek, a kit hamis okiratok készítése czimén bepöröltek ama 13 bizonyítvány alapján, a melyeket Zachariás annak idején kiállított.

A följelentés nagy szenzációt keltett az egész vidéken. Mindenki érdeklődéssel várta a jegyző ellen indított per végét, a mely a mai végtárgyalásán Zachariásnak fényes elégtételt, ellenségeinek pedig újabb kudarcot szolgáltatott.

Két napig tartott a tárgyalás, a melyen a vádhatóságot Imets Illés ügyész megbízott, a a följelentő Ditfurth bárót Popp C. István dr. aradi ügyvéd képviselte, a védői tisztet Lázár Zoárd dr. kisjenői ügyvéd vállalta magára. A tárgyaláson a roppant hőség mellett is igen nagy közönség jelent meg.

Imets ügyész megbízott összegezi a vizsgálat anyagát s kijelenti, hogy a legszorgosabb kutatás után nem bírta fölfedezni büntető cselekményt, tehát *kénytelen a vádat elejteni*. Pop dr. vádbeszéde után Lázár dr. a védő, nagyhatású beszédet tartott Zachariás érdekében s meggyőző érdekekkel mutatta ki a vád minden egyes pontjának aaptalanságát, utalt továbbá a hajsza eredetére, rámutatván, hogy a panaszsokat tisztán a bosszu sarkalta. Kétségbevonta azt is, hogy *Edelsheim-Gyulay* bárónak, e magyar érzelmű főurnak tudomása volna jószágigazgatójának ilyen dolgairól s tiltakozik az ellen, hogy efféle hajszákból a jószágigazgató Edelsheim-Gyulay báró köpenyegével takarózzék.

Pop dr. replikája után *Kocsán János* bíró kihirdette a fölmentő ítéletet, a melynek indokolásában kijelentette, hogy a vádolt jegyző nemcsak hogy helyesen és törvényesen jár el a panaszolt bizonyítványok kiállításáról, hanem fegyelmi vétséget követett volna el, ha másképp jár el és azokat ki nem állítja.

A fegyelmi ítéletet nagy megnyugvással fogadták.

Aradi pénzhamisítók

a nagyváradi törvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 5.

A nagyváradi kir. törvényszék ma foglalkozott első ízben pénzhamisító bűnpörével, mint-hogy az új bűnvádi eljárás életbeléptetése előtt felségsértési és pénzhamisítási pörökben a budapesti törvényszék ítélkezett. Egy aradi román asszony: *Muntyán Ahimné* volt a vádlott, aki mosolyogni valóan együgyű módon akart könnyű pénzhez jutni. Valami bánáti pénzhamisítótól szerzett „korona csináló prést”, egy végtelenül primitív készséget, amivel magyar veretű koronákat szeretett volna gyártani, ha ugyan meg lett volna a hozzávaló fortélyossága. Így azonban rajtavesztett, feljelentették, s a törvénybe került. El is ítélték három hónapi fogságra, amit a vizsgálati fogságával kitöltött.

Az érdekes pénzcsináló gép ott hevert a bíróság asztalán, a bűnpör aktái között. Kerek zsebóra formájú portéka, mely két elválasztható, de tökéletesen összeillő részből áll. Sajátoságos fémkeverékből készült, a közepén a korona fordított írása van bevésve gyatra ügytelenséggel. A modellre öntik az olvasztott ólmot, mely így a korona alakját nyeri. Mun-

tyánné azonban sehogysem tudott a furfangos masinával bánni, s csak éppen a kísérletig jutott.

A főtárgyaláson *Móré Pál* dr. törvényszéki bíró elnökölt. A bíróságnak *Grám Károly* és *Dorgó Gábor* volt a tagja, *Görömbey István* pedig a jegyzője. A vádhatóság részéről *Lázár Márton* kir. alügyész jelent meg, a vádlottat *Szabó György* védte.

Szuronyos börtönőr vezette be a fekete ruhába öltözött vádlott asszonyt, aki sápadtan, remegve állt meg a bírák előtt, sovány, ránczos, pergamenszerű arcza idegesen vonaglott, míg az elnök kihallgatta.

Az általános kérdésekre elmondta, hogy *Muntyán Ahimné*, született *Kinda Vaszalika* a neve, 44 éves, s öbebai illetőségű, legutóbb *Aradon* lakott, állandó tartózkodási helye nincs.

— Megértette-e — teszi fel az elnök a kérdést — hogy pénzhamisítás vétségével van vádolva?

— Megértettem, de nem igaz a mivel vádolnak.

— Honnan került hát magához a pénzcsináló gép?

Muntyán Ahimné szapora bőbeszédűséggel mondja el, hogy a fivérének lakott s akkor bejött *Bisztrui Szimiu*, aki magával hívta egy szerb emberhez, aki *Mokrinban* lakik. Ott azt mondta *Bisztrui*: ennek adjunk pénzt, mert egy forint helyett százat ad. Mindegyikünk adott nagyobb összeget, ő negyven forintot adott át, aminek ellenében a gépet kapta, mely hat hóig volt nála.

— Csinált-e a géppel pénzt?

— Dehogy, dehogy, azt se tudom, hogyan kell vele bánni. Elvittem a leányommal *Koch Izidor*hoz, akinek adósságom fejében odaadtam a prést. Mondtam, evvel csinálhat pénzt, a mennyit akar, csak ne szóljon egy kukkot se, mert tíz évi börtön vár rája.

— Mit mondott erre *Koch*?

— Hivott hozzá, hogy menjek el este vacsorára. Ott elővette a géphez való matériát, de hogy pénzt csinált volna vele, arról nem tudok.

Elmondja ezután, hogy a gépnek csak fele volt nála, a másik rész, a melyiken a császár feje van, nem tudja, hogy került a bűnjelek közé.

Az elnök: Hát *Popovics Reginának* hogyan mutatta meg a pénzcsinálás módját?

A vádlott: Nem mutattam én, csak átadtam *Kochnak* s kértem, hogy vigyázzon, nekem semmi bajom ne történjék.

Felmutat ezután az elnök a bűnjelek közül egy czink darabot, hamis pénz kezdetleges öntvényét.

— Hát ezt ki akarta pénzzé csinálni?

A vádlott ránt egyet a vállán:

— Nem tudom én uram.

Sorra kerülnek a corpus delictik. A gép, ólomöntvények, rongyok, amiket egytől-egyig fölismer *Muntyánné*.

— Az enyém, ez is az enyém, — mondogatja szinte boldog örvendezéssel.

Az elnök: Nézze, ha ez a prés hat hónapig magánál volt, mégis csak próbált vele valamit?

A vádlott: Hogy próbáltam volna, hisz azt se tudtam, honnan lehet hozzá való matériát szerezni.

Koch Izidor tanut hallgatták ki ezután. *Aradra* való, izraelita, 40 éves, marhakereskedő, vadházasságban él, három gyermeke van.

— *Muntyánné* azt mondja, hogy úgy találta a gépet a *Kossuth-utca* végén. Mit tud erről?

— Nekem azt mondta, hogy úgy vette 300 forintért, s ha akarok, nekem is szerez *Versczről* akár olyat is, melylyel 1000 forintost, százast, meg tízes bankót is lehet csinálni. En mindent rögtön tudattam *Green* alkapitány urral.

A vádlottat ezután szembesítették *Koch Izidorral*.

Ezután *Popovics Reginát* hallgatták ki tanuképp. *Kochnak* a balkézről való feleségét, a kinek vallomása teljesen egybehangzik az előbbi tanuéval. Elmondja, hogy a vádlott az ő szemeláttára akart pénzt csinálni, de nem sikerült neki, mert kevés volt a „*niki*”.

— Mondta-e önnek a vádlott, hogy csinált már pénzt a géppel?

— Azt mondta 18—20 darab koronát — felelt a tanu,

Muntyánné, ki eddig kezeit összekulcsolva, öregesen imádkozva ült a padon, hirtelen nagy zajjal föl pattan:

— Nem igaz, nem igaz, hazudik! — kiabálta eszeveszett indulattal, ököllel verve a mellét.

Az elnök rendre is intette menten:

— Viselkedjék illendően, mert fegyelmileg fogom megbüntetni.

Erre lecsigadt némileg a vádlott, s újra tettettett ájtatoskodásába merült.

A törvényszék *Lázár Márton* kir. alügyész indítványára a tanukat meghiteltette. Majd felolvasták a körmöczbányai pénzverő hivatal véleményét a megvizsgált hamisítványról, amit kezdetleges kísérletnek minősít.

Lázár Márton kir. alügyész mondta el ezután vádbeszédét. Pénzhamisítás vétsége miatt indítványozza *Muntyán Ahimné* megbüntetését, *Szabó György* védő érdekesen vitatta, hogy csak a vétség kísérlete forog fenn, s ez alapon a büntetés minimumának kiszabását kérte.

A törvényszék nemsokára meghozta ítéletét, amelylyel *Muntyán Ahimné* a btkv. 204 §-ának második bekezdése szerint minősülő pénzhamisítvány vétségében mondta ki bűnösnek, s ezért három havi fogsággal büntetéssel sújtotta. A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a törvényszék s így a vádlottat szaladlára helyezte.

SPORT.

+ **Tornászok társasestélye.** Az aradi tornaegyesület a soproni országos tornaünnepélyben részt vett tornászok tiszteletére, kik tudvalevőleg dicsőséget és hírnevet szereztek az egyesületnek, nyervén első rendű kttüntetést, a tornaszövetség nagy ezüst érmét és diszoklevelet, továbbá a nyári torvaévad bezárása alkalmából folyó hó 7-ikén, azaz szombaton a városligeti vendéglőben társas estélyt rendez, melyre az egyesület összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Étkezés étlap szerint. Az estély 8 órakor kezdődik. Miután a vendéglőst értesíteni kell a létszámról, kéretnek a tagok ma este 6—8-ig a tornaórán jelentkezni szíveskedjenek. Az elnökség.

A megriadt tőzsde.

(A háború és a pénzemberek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 5.

A berlini tőzsdéről Budapestre is elharapódzott riadalom ma sokkal nagyobb mértékben tört ki, mint tegnap. A kínai vész hírek és ezekkel összefüggésben a német császár harcias beszéde, a birodalmi gyűlés összehívásának a híre, valamint a párisi és londoni parlamenteknek eseményei okozták a mai krachot, amely a berlini tőzsdéről kiindulva, magával rántotta az összes európai börzét.

A mi tőzsdénk azután a megszámlálhatatlan baj után, amely az utóbbi időben érte, teljesen elvesztette ellenállóképességét s vakon rohant a többi tőzsde után, ügyet sem vetve arra, hogy papírjaink legtöbbje már oly alacsonyan áll, mintha a háború itt volna az ország belsejében.

Ami még növeli a pánikot és teszi egyre válságosabbá a börze és a helyi spekuláció válságos helyzetét, az az, hogy amíg a többi tőzsdén az áresések nagy és élénk üzlet keretében történnek, addig nálunk a folytonos árhanatlás a legteljesebb üzlettelenség mellett megy végbe.

A hihetetlenül alacsony árak mellett senki sem hajlandó értékeit odadobni, csak az, aki éppen kénytelen vele, vételre pedig a jelenlegi politikai zavarok és zilált pénzügyi viszonyok közben még a legvakmerőbbeknek ismert spekulánsok se mernek vállalkozni.

Ma reggel a börzianerek a legnagyobb izgalomban gyülekeztek. Már az előzős-dén esett majdnem minden érték nyolcz-tíz koronával. Az értékek állását pillanatról pillanatra nem lehet megállapítani, mert mire valaki egy érték árát kimondta, az már újra két-három koronával alacsonyabban állt. A délelőtti jegyzések a következők voltak:

Osztrák hitelrészvény	670.—
Magyar hitelrészvény	700.—
Közuti vasut	598.—
Osztrák államvasot	646.—
Rimamurányi	535.—

A tősdén nagy izgalomban várták a berlini és bécsi jelentéseket, amelyek újabb rázkódtatásokat hoztak. A hanyatlás panikszzerű rémületet okozott, mert a nemzetközi értékekben percről-perczre lejjebb buktak az árfolyamok.

A tőzsde izgalma folyton nő, a közelebbi napok eseményei elé a pénzemberek feszült várakozással néznek, mert a kínai háboru hatása a német császár beszéde óta az összes európai tőzsdéken valóságos derutban jut kifejezésre.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kölcsey-Egyesület könyvtára a mai naptól kezdve a vásár- és ünnepnapokat kivéve minden nap 11¹/₂ órától 12¹/₂ óráig a közönség rendelkezésére áll. A könyvtár, a mely közel 6000 műből áll, az egyesület tagjai az évi 4 korona tagsági díj fejében használhatják.

Aradi válóperek.

— A Iríhatatlan Mór. —

Arad, július 5.

A polgári házasság ellenségei ijesztő dolgokat hitettek el annak idején az értelmetlenebb néposztálylál. Ugy beszéltek, hogy aki az új módi szerint áll össze az asszonnyal, akármikor elhagyhatja. Sőt azt is elhitték a jámbor falusi asszonyok, hogy rajtuk is tudhat az urok s vehet magához fiatalit, nem is egyet, hanem amennyi után kívánczik.

Most, hogy már jó ideje életbe lépett az a gyannval fogadott polgári házasság, az előbb kuriózumképen felhozott dolgokra szépen megjött a czáfolat. Elválás, legalább törvényes, igen kevés történt. Az aradi anyakönyvvezetői hivatalnál mindössze négy elválás van bejegyezve, melyek közül a negyedik most ment végbe.

Az elvált felek főképen a közeposztályhoz tartoztak s érdekes, hogy az elvált asszonyok közül kettő már másodikor is férjhez ment. A negyedik válás, melynek apropójából írunk a dologról, hűtelen elhagyás miatt történt.

A válópörök maguk nem különösebb érdekűek, de igen különös dolog esett meg, mikor az egyik, immár elvált pár, házasságot kötött.

Mikor arra került a sor, Szondy Béla anyakönyvvezető felszólítja a menyasszonyt, hogy írja alá a nevét; írja oda Sz. Morné. (A vőlegényt Sz. Mórnak hívták)

— Nem írom alá... Ilyen nevet, mint Mór, nem írhatok oda — mondta a menyasszony általános meglepetést keltve.

— De oda kell írniok. csak így érvényes a házasság — biztatta az anyakönyvvezető.

— Nem lehet, azt a Mór szót nem írom le — állhatatoskodott az égő arcú hölgy.

Végre elszántan kezébe vette a tollat és oda írta új férjének vezetéki nevét, míg a Mór elhagyta.

Hogy a házasság hamarosan válással ért véget, ezek után nem csodálatos.

Megszökött huszárcapitány.

(A kártya áldozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 5.

Megrendítő esetről beszélnek most a társaságban. Egy fiatal huszárcapitány nős, két gyermek atyja, itt hagyva családját, megszökött Amerikába.

A szökés története a következő:

K. Ernő huszárcapitány gazdagon nősült. A házasság eleinte boldog volt, a hitvesek szerették egymást, de a férj lassanként elhidegült nejétől és idejének nagy részét a székesfőváros egyik klubjában a kártyaasztal mellett töltötte.

A kapitány rövid idő alatt szenvedélyes játékos lett. Hazard játékot játszott meglehetősen nagy összegekben, a melyek kiteltek az asszony hozományából. Eleinte abból, mert a kártya ördöge a tisztet annyira üldözte, hogy csakhamar odavesztett a hozomány.

K. nem okult a tapasztaltakból, hanem játszott tovább, minden éjjel. Eleinte kölcsönveit pénzből, majd az — ezred pénzéből.

Bizott és remélte, hogy egyszer csak neki is szerencséje lesz, de hasztalanul. A sikasztott összeg már 2000 forintra rugott, a mikor a sikasztást tovább titkolni lehetetlen volt.

Fühöz-fához fordult ekkor pénzért. De senki sem bizott benne, senki sem hitelezett többé neki.

Az utolsó pillanatban végső elkeseredésben az apósához fordult, a ki kijelentette, hogy egy feltétel mellett segít rajta: ha kimegy Amerikába s igyekszik magának ott keresetet biztosítani és családját fenntartani.

A kapitány beleegyezett. Lefizette az elsikasztott összeget, jegyet váltott New-Yorkig a a hamburgi hajóállomástól és elutazott.

Ez most hét hónap előtt történt. Azóta suttognak, beszélnek róla. Ma már az egész história nyílt titok. A klubokban őszinte sajnálkozással beszélnek a fiatal szerencsétlen asszonyról, a ki mindenesetre jobb sorsot érdemelt volna.

HIREK.

A napszurás áldozatai.

— Három halott. —

Arad, július 5.

Minden átmenet nélkül, mint a hirtelen fellobbanó láng, csapott le reánk a kánikula. Két napja testet lelket ölő hőség uralkodik zsarnoki módon. A hőmérő déltájt harminczöt fokon felül szökött, szóval majdnem az afrikai színvonalat éri el. Ez a rekkenő hőség mindenesetre több a soknál. Még a legbenszülöttebb aradi rézbőrű indiánusok is megeléglék azt a meleget, a mit ezuttal a nap a magyar földre bocsát.

A perzselő napsugárnak, a kegyetlenül gyilkos hőségnak már több áldozata van. Mint kurticsi tudósítónk telefonozza, ott ma három nő meghalt napszurásban, többen pedig súlyos beteggé lettek a kínzó melegtől. A tudósítás így hangzik:

Vinerszár Péterné kurticsi illetőségű 26 éves asszony és Laczkó Róza kisiratosi illetőségű 18 éves leány ma délelőtt nagyobb aratócsoporttal együtt dolgoztak a mezőn. A déli órákban mindkét nő rosszul lett és eszméletlenül bukkott össze a tarlón. Beszállították őket kocsin a községbe, de mikor odaértek, mindkettő halva volt.

A községi orvos, Fülöp József dr., napszurást konstatait rajtuk, mely a szerencsétlen asszonyt és leányt rövid idő alatt megölte.

Alig hozták haza a két halottat, újból

kocsi jött a harmadik áldozattal. Bán Floricza, egy 18 éves kurticsi szép leány, ki az aratók mellett marokverő volt, az óriási forróságban napszurást kapott, hirtelen összeesett és rögtön meghalt. Szülői, kitől ma reggel a legjobb kedvben s friss egészségben távozott az életerős, fiatal leány, már csak a holttestét látták viszont.

Ugyancsak délben a Hámory-gazdaság pusztájáról két kocsival vittek Kurticsra beteg aratókat, kik mind a napszurás következtében lettek rosszul. A forróság oly óriási volt, hogy a munkások kénytelenek voltak abbahagyni a dolgot, mert nem bírták elviselni a nap gyilkos hevét.

Szóval eléggé meleg van...

— József főherczeg távozása. József főherczeg, ki pár nap óta a vele jött fényes kísérettel Kisjenőn tartózkodik, kellemesen tölti az időt, de még pihenőjében is teljesíti azt a farsztó katonai szolgálatot, mely reá, mint a honvédség legfőbb felügyelőjére van bízva. Ma kora reggel Feseten, a főherczeg egyik pusztáján, nagy katonai gyakorlat folyt le, melyben a Gyulán állomásozó 5-ik honvédegyalozred, a nagyváradi honvédezred s a kassai honvédek tűzer-osztály vett részt. A főherczeg adlútusa, Bolla Kálmán altábornagy kíséretében kilovagolt a gyakorlat színhelyére s azt a rekkenő hőség dacára is osztatlan figyelemmel kísérte. Végezetül a csapatoknak teljes meglegedését fejezte ki a mintaszerűen keresztülvitt mozdulatokért s a tanusított tűz-fegyelmért. A főherczeg kíséretével együtt holnap, péntek reggel 8 órakor utazik el Kisjenőről Alcsuthra, Kétegyházaig az aradi és csanádi egyesült vasutak különvontán, onnét pedig a budapesti gyorsvonathoz csatolt szalonkocsiba.

— A párisi magyar kiállításból. Párisból táviratozzák: Goluchowski gróf külügyminiszter, Darányi földmívelésügyi miniszter, nemeskeri Kiss Pál államtitkár és Lukács kormánybiztos társaságában ma délelőtt másfélóra hosszat nézte a mezőgazdasági kiállítás magyar osztályát, amelynek izléses és legszigorubb kritikát megbíró rendezését nagyon megdicsérte. A külügyminiszter pénteken neje társaságában a magyar pavillont és a többi magyar kiállítási csoportot nézi meg. Loubet köztársasági elnök ma délelőtt meglátogatta a magyar szövöipari kiállítást, ahol az Izabella főherczegnő védnöksége alatt működő pozsonyvidéki háziipar-egyesület remek himzései vannak kiállítva, a melyeknek a jury a Grand Prix-t ítélte oda. — Dupuy földmívelési miniszter ma dejeuner adott a mezőgazdasági kongresszus magyar tagjai részére. Ez az első lakoma, amelyet a kongresszus alkalmából rendeztek. A dejeuneren jelen voltak: Darányi miniszter, Kiss államtitkár, Károlyi Sándor, Zselénzsky Róbert és Majláth grófok, Lukács Béla kormánybiztos, Kazy József osztálytanácsos, Koos Jenő és Györy Loránt titkárok. Francia vendégei voltak: Millerand kereskedelmi miniszter, Méline és Ribot volt miniszterelnökök, Federik Passy, Arago nejevel és mások. Darányi Ignác földmívelési miniszter szombatra Wolkenstein osztrák-magyar nagykövethoz hivatalos, vasárnap este pedig visszautazik Budapestre.

— A Lónyay-pár útja. A Lónyai grófi pár ma Bécsből Brüsszelbe utazott, hová a legközelebbi napokban a belga király is megérkezik.

— Egy főpapi beszéd. Följegyzünk egy szép főpapi beszédet, melyet a pécsi ujságok ma érkezett számai közölnek. Hettyey pécsi püspök a kereszténység nagy ünnepe alkalmából, amit Pécsen megültek, lakomát adott és itt mondta el többek közt a következőket:

— Mint főpásztor köszönetet mondok összes híveimnek s egy sajtóságon kimagasló örvendős jelenségre külön kell rámutatnom: *ez a sajtó magatartása*. Különböző és ellenkező politikai törekvések körül csoportosulva, egy és ugyanazon eszmének szószólói lettek most és ez a pécsi sajtónak egyik eléggé magaslatos előkelő vonása. — Köszönet érte nekik, mind a háromnak. Mint e város lakója, köszönetet mondok polgártársaimnak, hogy rang-, osztály és vallásfelekezeti különbség nélkül, példás renddel, szívben-lelekben egyek voltak, a disz külső nyilvánításában is, házaikat fellebogozva, ablakaikat kivilágítva, részt vettek akkor, midőn arról kellett tanubizonyságot tenni, hogy *egyek vagyunk mindnyájan* édes hazánk ünnepén, annak szeretetében.

Leirhatlanul frenetikus volt a hatása e nem várt szép nyilatkozatnak, így jelentik a pécsi lapok.

— **Sipidot felmentették.** A walesi herceg elleni merényletben lefolyt végtárgyalás — mint lapunknak *Brüsszelből* táviratozzák — ma váratlan és meglepő eredménnyel véget ért. Az esküdtek *Sipidot* bűntársaival együtt a merénylet elkövetésében bűnösnek mondták ugyan ki, de hangsúlyozták, hogy ezt *beszámíthatlan állapotban* követte el s így az esküdtszék *felmentő ítéletet* hozott. *Sipidot* és bűntársait azonnal *szabadlábra helyezték*. Az ügyész indítványozta, hogy *Sipidot* nagykorúságáig javítóházba internálják, de indítványát elvetették az esküdtek. Az ítélet kihirdetését a nagy számban jelenvolt szocialisták óriási tapsal és éljenzéssel fogadták.

— **Szlávy — jobban van.** A nagybeteg koronaőrrel, *Szlávy József*ről, ma jobb hírt hozott a táviró. Azt jelenti, hogy az agg zászóló állapotja javult s ha különösebb komplikáció nem áll be, nagy betegségét szerencsésen kiheveri.

— **A tisztviselői karból.** *Nessel Ferencz* városi segédtsízt, betegségére való tekintettel, végkielégítésért folyamodott. Kérelmét a júliusi közgyűlés tárgyalja.

— **„Nix dajcs“ az iskolában.** E héten köztük, hogy egy német tanító megfélekedett a magyar nyelv tanításáról. Nem épen ilyen, de ehhez hasonló panaszt jelentenek most nekünk *Uj-Szent-Annáról*, a hol egyik tanító növendékeivel németül beszélgetett. Ez ugyan korántsem akkora bűn, mint a másik, de helyesléssel vesszük tudomásul levelezőnk ama jelentését, hogy az *uj-szent-annai* iskolaszék ezért *megdorgálta a tanítót* s fegyelmi eljárással fenyegette meg arra az esetre, ha ellene hasonló panasz még egyszer fölmerül. *Uj-Szent-Anna* lakossága német ajku, s a gyermekeknek semmi szükségök sincsen a német nyelv gyakorlására, annál is inkább, mert a szülők is jó szemmel nézik, ha gyermekeik a magyar nyelvet mennél tökéletesebben elsajátítják. Annál inkább örvendős az *uj-szent-annai* iskolaszék eljárása, mert a német nyelvnek a népiskolából való kiszorítását mindenfelé erőiesen sürgetik. Nálunk Aradon már sikerült is, a fővárosban pedig évről-évre megújul a küzdelem, s remélhetőleg mihamarabb eredményre vezet. Bizony, ideje is volna már ennek, mikor még egy németajku község iskolaszéke is rámondja a német nyelv tanítására, hogy: *hinausz!* . . .

— **A városi hivatalozgák lakbéré.** Az aradi városházán alkalmazott hivatalozgák kérvénnyel járultak a júliusi közgyűlés elé. Azt kérik, hogy a törvényhatóság szavazzon meg számunkra *lakbér illetményt*, mit a megyei, vasúti és más állami hivatalozgák már régen élveznek. A kérele: különösen arra való tekintettel, hogy a hivatalozgák nagyobbára családok emberek, többen hosszú idő óta van-

nak már állásukban, teljesen méltányos és a közgyűlés bizonyára meg fogja szavazni a lakbért.

— **Egy takarékpénztár bűnpöre.** Az apátfalvi takarékpénztár monstre-bűnügyéhez hasonló óriási bűnpöre támadt most a szegedi büntető törvényszéknek. Ebben az ügyben egy csongrádi pénztintézet van érdekelve, amelynek egyes vezetői ellen már folyik is a bűnvizsgálat. A csongrádi *Tiszavidéki Takarékpénztár* ellen tettett még júniusban a bűnvádi följelentés. *Horváth Mátyás* vezérigazgató tett oly értelmű papaszt, hogy *Kovács János* ügyvéd, a takarékpénztár egyik vezérémbere ezrekre menő értékig megkárosította a pénztintézetet. Erre a jelentésre az ügyészség tüstént vádindítványt hozott, melyben a vizsgálat megindítását kérte, ami meg is történt. Közben a följelentett ügyvéd viszont *Horváth Mátyást*, aki időközben megszűnt vezérigazgató lenni, ama panaszzal vádolta meg, hogy az intézet megkárosításában az is közrejátszott. Így a törvényszék ő ellene is vizsgálatot indított. A vizsgálóbíró június végén már egy egész hetet töltött Csongrádon, a bűnügy kivizsgálására, de ezen útja korántsem derítette föl a részleteket. Most Csongrádról azt jelentik, hogy a bűnpör, amely 16—17 ezer korona hiány miatt támadt, óriási arányokban fog monstre-pörre növekedni. Ugy hírlik, hogy a vizsgálóbíró mintegy *ezernégyszáz részvényt* fog kihallgatni, valamennyit Csongrádon, hová nemsokára ismét átutazik. — Ez az újabb vizsgálat, tekintettel a kihallgatás alá kerülő részvényesek nagy számára, előre láthatólag hetekig fog tartani.

— **A bars megyei gazdák nem jöttek.** Mint megírtuk, mintegy ötven bars megyei gazda járt Fogarason s úgy volt, hogy Aradot is megtekintik. Ma keresztül is utaztak az állomáson, de nem jöttek be a városba, hanem egyenesen haza utaztak. Mint mondták, odahaza sürgős az aratási munka, a nagy meleg miatt, melytől a buza hirtelen megérett. Mezőhegyesre is el akartak látogatni, de az említett okból azt sem tehették.

— **A mayerlingi hazugság.** Nehány hónap előtt az egész világon nagy feltűnést keltett *Odescalchi* hercegné néhány közleménye, melyeket egy párisi lapban tett közzé és a melyek *Rudolf* trónörökös halálára vonatkoztak. E „leleplezések“ szerint *Rudolf* trónörökös *Vetsera* bárónőnek esett áldozatul, a ki visszatartott szerelmeért úgy állott bosszút, hogy megölte a trónörökös. Ez a szenzációs verzió sok felé hitelt talált, de most megczáfolja báró *Planitz* Ernő egy kis füzet, mely a *Mayerlingi hazugság* cím alatt német nyelven egy berlini czég kiadásában került a könyvpiacra. Báró *Planitz*, a ki a *Rudolf* trónörökös tragédiája körül támadt irodalomban a legelső tekintélyek egyike, pontról-pontra megczáfolja *Odescalchi* hercegné állításait és tönkreteszi azt a mesét, a mit a hercegné a szerencsétlenül járt trónörökös katasztrófájáról költött. Az érdekes füzet, mely egész sereg eddig ismeretlen tényt hoz napvilágra, azt bizonyítja, hogy *Rudolf* trónörökös halála nem bosszunak a műve, hanem megrázó lelki konfliktus következménye.

— **A temesvári tanszerkiállítás.** Temesvárról táviratozzák: A tanszerkiállítás juryje *Beöthy Zsolt* elnöklété alatt tegnap ítelt a kitüntetések fölött, a melyeket *Perényi Adolf* tanár késő este hirdetett ki. Diszokleveleket nyertek: *Franklin* társulat, *Athenaeum*, *Beschoner-öntöde*, *Lampel Róbert*, *Lendl Adolf*, *Calderoni*, *Kogutowitz* és társa, *Kiss Károly* első magyar írógyár, *Riegler József* Ede, és *Themák* Ede temesvári tanár, az utóbbi gyönyörű ásványgyűjteményeiért. Kitüntető oklevelet kaptak: a sárospataki irodalmi kör, *Stampfel* Pozsony, *Lauffer* Budapest, *Mildner* Kassa, *Müller* testvérek Budapest, a gyöngyösi faipar-társulat

Schuller testvérek Budapest, *Kresik* Gyula Lőcse, *Szenácssy* Béla Budapest, *Káldy* Agost Szolnok, *Balog* Mór Budapest, *Gamel* Alajos Budapest és *Kalóczy* nővérek Budapest. A tanárgyűlés tagjai ma reggel különvonattal az aldunai utra indultak.

— **Egy honvéd-karmester tragédiája.** Egy derék muzsikus pályafutásának vége van. Még él ugyan, de élete rosszabb százszorta az enyészetnél. Elméje megzavarodott, az elmúlt napokban gyógyintézetbe szállították, hogy segítsenek rajta, ha lehet. *Bachó* István a budapesti honvéd-zenekarnak volt zseniális karmestere. Alig néhány hét előtt még gyönyörködött a közönség a daliás külsejű, rokonszenves emberben, aki olyan kedves gesztusokkal és különös hévvel tudja dirigálni a honvéd zenekart. Műföletted kedvelték a publikumban. Kitűnő zenesz volt és elsőrendű karmester. Csupa tűz és temperamentum volt a vezénylése, de amellet izlés, tudás és fegyelmezett összjáték dicsérte a produkcióit. Mint zeneszerző is több ízben feltűnt, különösen értett azonban az ötletes és színes egyvelegek összeállításához és a magyar dallamok hangszereléséhez. Fiatal ember még, úgy harmincz éves talán. A jó érzésű magyar fiut mindenki szerette kedves, vonzó modoráért és becsületes voltaért. *Bachónak* látszólag jól is ment a dolga mindenképpen. Sokat dolgozott, talán tulsokat is, de azért a megelégedettség és jókedv mosolya ült arcán, ha este odaállt a bandája élére az ő lelkes közönségének. Ami szabad ideje maradt, azt a nők kultuszának áldozta fel. A szép *Bachónak* e téren való csodás szerencséről meséltek az emberek. Az utolsó időben egy kis melankolikus vonás zavarta meg különben vidám ábrázatának a harmoniáját. *Bachó* István szerelmes volt, komolyan szerelmes. Talán szerencsétlenül is. Mindazonáltal dirigált naponként és dolgozott épp olyan fáradhatatlanul, mint azelőtt. Pedig a szerelme nagyon megzavarta szegénynek nyugalma, elannyira, hogy a lipómezei tébolydába kellett szállítani, ahol most gyógykezelik.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Ifj. Hónig Frigyes és neje szül. Simalya Zsófia a maguk, valamint számos rokon nevében is mélyen szomorodott szívvél tudatják a szeretett jó anyát, anyós, nagyanyát, testvér, rokon és jóbarátnő öz. id. *Hónig Frigyesné* szül. Skolnik Teréznek, folyó évi július hó 5-én, délután 3 órakor, életének 67-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai folyó évi július hó 7-én délután 5 órakor fognak Rákóczy-utca 11. számú házból a felső temetőben levő családi sírkertbe örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat az elhunytnak lelki üdvéért július hó 9-én délelőtt 10 órakor fog a főt. Minorita atyák templomában az egek Urának bemutatni. Áldás emlékére! Arad, 1900. július hó 5.

— **Gyilkos háború cigányok között.** A Tisza partján levő *csurgói* révben két vándorló cigánycsapat közt ma véres harcz történt, amely több ember meggyilkolásával ért véget. A cigányok, kik az átkelés miatt összevesztek, vasvillával, kocsilöccscsel támadtak egymásra s oly vitézül harcoltak, hogy a két csapat emberei közül *öt meghalt, nyolcz pedig életveszélyes sebekkel maradt a küzdőterén*. A szolgabíróság a gyilkos banda tagjait csekély kivétellel összefogdosta és börtönbe csukatta.

— **Börtönbe került orvos.** *Gráczból* jelentik, hogy ott ma *Schruebl* Ferencz gyakorló orvost aljas üzelmeiért letartóztatták. Az orvos, mikor a rendőrök érte mentek, mérget akart bevenni, de e szándékában megakadályozták.

— **Föl Kinába!** *Mödlingből* jelentik: Ma reggel a csendőrőrsjárat két ifjura bukkant, kik alaposan fel voltak pakolva. A csendőr megállította az ifjakat, kik nagy zavarba jöttek és

pirulások közben előadták, hogy ők Kinába igyekeznek, hogy a boxerek ellen küzdjenek. A csomagjukban éles golyókkal töltött revolvert találtak a csendőrök. Mindkettőt átszolgáltatták a mödlingi hatóságoknak.

— **Tömeges doktorrá avatások.** A kolozsvári egyetemen az elmúlt két hónap folyamán minden hétre esett legalább egy avatási szertartás és az avatandók száma különösen a tanév vége felé nagy mértékben emelkedett. A statisztikai kimutatás szerint május hónapra harminczhárom, júniusra pedig kilenczvenegy a két hónapra tehát összesen százhuszonegy avatás esik. A felavatottak túlnyomó része a jog- és államtudományokból tett doktorátust. A kisebb rész bölcsészeti- és orvos tudorok, körülbelül egyenlő arányban vannak képviselve. Ha az így még tovább, ma holnap több lesz a doktor, mint a doktorátust nélkülözők száma.

— **Száz forint napidíj.** Egyik aradmegyei járásbíró előtt történt meg ez a mulatságos eset. Egy tanu kihallgatásánál azt a kérdést intézi a bíró a tanuhoz, hogy mennyi napidíjat számít fel. A tanu nagy szerénységgel nem kevesebbet számított fel, mint 100 frtot, hozzátéve, hogy ő némelykor üzletében ennyit szokott keresni. A bíró erre kijelentette, hogy ő ezt elhiszi és e szerint is fogja megállapítani a napidíjat, de a tanu legyen szives a jegyzőkönyvet aláírni, amelybe be lesz véve, hogy 100 frtot keres naponként a szerencsés tanu, csak-hogy aztán átteszi az iratokat a pénzügyigazgatóság-hoz azzal, hogy itt egy kitűnő adóalap van. A tanu erre annyira meghökkent, hogy még csak az uti-költséget se merte felszámítani.

— **Állami munkák a helyi iparosoknak.** Fontos és a vidéki iparosok jó részét érdeklő leiratot küldött ma a kereskedelemügyi miniszter az aradi kereskedelmi és iparkamarának. Ezzel az iparosoknak egy régi kívánsága teljesül, az, hogy az épületekfenntartási és építési ügyekben követendő eljárást illetőleg szabályzatot adott ki az igazságügyi miniszter is, aki utasította a hatóságokat, hogy ezentúl az összes középületek építésére vonatkozó árlejtési hirdetményeket a kereskedelmi és iparkamaráknak is küldjék meg, hogy az érdeklődők kellő időben szerezzhessenek értesülést a vállalatok kiadásáról, amelyek mindenkor *hazai és első sorban a helyi iparosoknak* adatnak ki és a magyar ipar termékeiből fedezendő. Különösen értékesek a szabályzat harmadik fejezetében foglalt rendelkezések, amelyek a hazai iparnak megvédelmezését célozzák és a vállalatok kiadását szabályozzák.

— **A dettai gyilkosság.** A nagy szenzációt keltett dettai gyilkosság, melyet *Zamenkovics* Ferencz malom-génész tudvalevőleg előre bejelentett, még ma is izgalomban tartja a csendes községet és környékét. *Frank* Mihály főmolnár holttestét tegnapelőtt temették el nagy közönség jelenlétében. A bonczolás hétfőn ment végbe. A törvényszék vizsgálóbírósa konstátálta, hogy a golyó a jobb oldalbordájába hatolt és rövid szenvedés után halált okozott. *Frank* még most is alig tud felocsudni a nagy ijedtségéből, melyet három gyermekével kiállott. Az özvegy csak sokára tért magához az ájulás után. A főmolnárnénak szánt golyó a falba furódott és alig horzsolta ruháját. *Zamenkovics* Ferencz tegnap óta nyugtalanul ül a vizsgálati fogságban. Családja után tudakozódik, különösen hat gyermekét siratja, a kik most kenyér nélkül maradtak.

— **Szerencsétlenség egy építkezésnél.** *Krakóból* jel ntik, hogy a warsói politechnikum építkezésénél tegnap nagy szerencsétlenség történt. A harmadik emelet pilléreiből levált egy nagyobb téglacsomó, magával ragadva az állványokat és az azon dolgozó munkások a magasból lezuhantak. Egy ember szörnyet halt tizennégy súlyosan megsebesült.

— **Itéletidő Kassán.** *Kassán*, mire lapunknak távirják, a nagy hőség után ma jégeső és valóságos felhőszakadás volt, mely a város nyugati részét víz alá borította. A tüzoltók kivonultak a mentésre, a lakosok közül többeket ki kellett házaikból menteni.

— **A főmérnök halála.** *Kornay* Antal főmérnök, a kit tegnap este Buda-Örsön a vonat halálragázolt, még a bonczoló intézetben fekszik s holnap délelőtt bonczolják föl. A temetése pénteken délután 3 órakor lesz a kerepesi-uti temető halottasházából.

— **Kiutasított pap.** *Brünnből* jelentik, hogy a ma éjjeli gyorsvonattal a határszélre szállítottak egy papot, *Bräunlich* pátert, akit Róma ellenes törekvéseiért utasítottak ki.

— **Öngyilkossági kísérlet a börtönben.** A kolozsvári ügyészégi fogház egyik czellájában ma öngyilkossági kísérlet történt. Az öngyilkosjelölt *Bokor* György volt, a ki pénzhamisítás vádja alatt állva, mint vizsgálati fogoly ül a börtönben. Egy törülközőt csavart a nyaka körül s így felakasztotta magát czellája ablakának keresztvasára. A halált hozni készülő hurok azonban elszakadt s *Bokor* a földre bukott, a hol elájult. Így találta meg a szolgálattevő börtönőr, a ki a zajt hallva, felnyitotta az ajtót és belépett. A meghalni készülő rabot az oda-telefonozott mentők vették ápolás alá, s miután felélesztették, elszállították a kórházba, hol most betegen fekszik.

— **Megbüntetett esküdtek.** Reánk nézve is némiképen érdekes az a pör, amelyben most ítélik a berlini törvényszék. A vádlott *R.* építész, akit a 138 adik paragrafus alapján vontak felelősségre. Ez a paragrafus azokat az intézkedéseket tartalmazza, amelyeket oly behívott tanukra, vagy esküdtribákra alkalmaznak, akik hamis mentséget hoznak föl távollmaradásuk igazolására. Az építész nemrégiben tanuképen megidézték egy tárgyalásra. *R.* azonban nem jelent meg a határnapon, hanem sürgönyileg kimentette magát és pedig azzal, hogy utja közben a kocsija egyik kereke eltört és ez megakadályozza őt abban, hogy pontosan megjelenjen. Utánajártak a dolognak és kiderült, hogy az építész valami fontos üzlete miatt maradt távol a tárgyalásról. A vád alá helyezést az építész megfellebbezte, de négy fórum helybenhagyta az elsőbírósa határozatát. Így aztán most teljes szigorával alkalmazni fogják a vádlottra az illető paragrafust, amely *fogházbüntetéssel* sújtja az ilyen kibuvásokat.

— **Harminczöt ember halála.** New-Yorkból táviratozzák: *Tacomá* külvárosban egy Trolley-kocsi kisiklott és 120 lábnyi mélységbe zuhant. *Harminczöt férfi, asszony és gyermek életét veszítette*, 18 pedig megsebesült, köztük 9 súlyosan.

— **Verekedés az Elysée-palotában.** A *Frankfurter Zeitung* érdekes hírt közöl az Elysée palotából, mely hír Párisban érthető szenzációt keltett. *Monjarret*, a köztársasági elnök főistállómestere, írja a nevezett lap, kegyvesztett lón és hivatalából felmentetett. Négy elnököt szolgált becsülettel *Monjarret*, aki népszerű alak volt Párisban. A főistállór ester bukását az elnök első kocsisa közötti nézeteltérése és összeverekedése okozta. Ellenfele sem került el jól megérdemelt büntetését — őt is menesztették.

— **Öngyilkosság.** Budapesten *Bay* András 20 éves napszámos az éjjel halántékon lőtte magát s szörnyet halt. Tettét életuntságából követte el. Beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Juhászok öröme.** Nagy örömmel várták a juhászok, kanászok és bojtárok körében az új bűnvádi eljárás életbeléptét. Hallották, hogy nem úgy lesz már, mint volt régen. Ha elvesz egy jószág, hát a hivatalos uraknak muszáj lesz ezután, városról-városra keresni, amíg csak elő nem kerül. S hogy nem is olyan nagyon ültette fel őket az, a ki ezt állította, bizonyítja a pancsovai kir. járásbírósnak egy körözüvénye, a melyet valamennyi rendőrhathóságnak s ezek között az aradnak is megküldött. Ugyanis elloptak még májusban egy birkát valami juhászembertől s most ezt a birkát körözi országosan a pancsovai járásbírósa. Mint értesülünk, a rendőrhathóságok mozgalmat indítanak a pancsovai kir. járásbírósa javaslatára, hogy a bűn-

ügyi osztályokhoz egy-egy *kanász* is vételessék fel megfelelő komondori segédlettel, hogy a hasonló birkalopási esetekben a puhatolást kellő erélyvel indíthassák meg. Így legalább szakértő nyomozó közege állana az ily nagyfontosságú bűnesetek kiderítésére rendelkezésre, nem mint most, csak holmi rendőrfogalmazók.

— **A malom vendégei.** *Seeman* Miklóst, a kurticsi Löwinger-féle gőzmalomban alkalmazott molnárt tegnap este 11 órakor meglátogatták a sógorai, *Hajduk* György, Gyuricza és Petru. *Mig Seeman* ital után nézett, hogy felesége fiúvéreit illendően megvendégelje, az asszony ezeket felbujtotta, hogy verjék el az urát, mert rosszul bánik vele. Így is történt. *Mikor Seeman* kezében boros üveggel, egész gyanutlanul visszatért, a *Hajduk* testvérek nekiestek és borzasztóan elverték. *Seeman* támadói ellen jelentést tett a szolgabírósnál. A orvosi vélemény szerint sógorai úgy helyben hagyták, hogy három-négy hétig fogja nyomni az ágyat.

— **Elfogott ékszerlovajok.** *Milicsevics* Milán szerb állami tanácsnok lakásán oriai ékszerlopás történt. A belgrádi rendőrség csakhamar kinyomozta, hogy a lopást *Ramitor* Milos és szeretője: *Bojanovics* Mária követték el, akik Magyarországra menekültek. Az ékszerlovajok egészen *Szabadkáig* értek, az ottani rendőrség azonban távirati megkeresést kapott Belgrádról, hogy elfogatásukra tegyék az intézkedéseket. A szabadkai csendőrség — mint tudósítónk telegrafálja — el is fogta a tolvajokat, a kik azonban nem szolgáltatták ki az ékszereket. A szabadkai rendőrség mindamellett megkerítette a lopott tárgyakat, a melyeket a tolvajok részint elzálogosítottak, részint pedig hamarjában elástak.

— **Katonazene a parkban.** A cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara holnap, *pénteken* este 8 órától 11 óráig a Baross-parkban nagy hangversenyt rendez.

— **Veszedelemes kuglizás.** Ma nagyobb társaság mulatozott a budapesti promontori-ut 47. sz. a. levő vendéglőjében. Később tekézni kezdtek, a mi közben *Milakovics* József asztalos *Naszaly* Mihály péklegényt véletlenül úgy fejbe találta dobni golyójával, hogy eszméletlenül tért el. Most a Rókus kórházban fekszik.

— **A fürdés áldozata.** *Nagy* József budapesti postaszolga tegnap a Lágymányosnál a Dunában fürdött és egyszerre csak nyomtalanul eltűnt a habok között. Holttestét még nem sikerült kifogni.

— **Adomány.** *Lilienberg* Sándor aradi birtokosnak lapunk utján mond köszönetet az ujszentannai községi iskolaszék elnöksége az iskolának adományozott husz koronaért.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Sziven szúrt halott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 5.

Még mindig él a néphitben a középkori babona, a kísértet szelleme. A közönséges, műveletlen paraszt nép, ha valami csapás éri, egy rossz szellem létezésében keresi, találja az okát, hazajáró lélek, vagy más szellem működésének tulajdonítja a bajt.

A Reál melletti Pusztaszuszág nevű kis községbelieknek rossz telük volt az idén. Éhezett, nyomorgott a község, alig volt kenyere s még ezenfölül ragályos betegség pusztított közöttük. A buta nép összeült, hogy orvosságot keressen a baj ellen.

Összeültek, tanakodtak s végre kisütötték, hogy a pár hónappal azelőtt meghalt Zsurka Joszimnak feljár a lelke, éjjelenként benéz minden házba s az okozza a csapást. Többben azt beszéltek, hogy ők látták a hazajáró lelket sőt beszéltek is vele...

A tanács kimondta a szentenciát. Egy

kegyetlen, hófuvásos dermesztő éjszakán elindultak a temetőbe. Ki botot, ki puskát, ki meg vasvillát vitt magával. Kellő óvatossággal kerülték meg az Ur szőlőjét s nem egy akadt, a ki vissza szeretett volna fordulni a temető kapujából. Azonban hát csak nekibátorodtak a legények. Csöndes imádkozás után bevonultak térdig érő hóban a halottak birodalmába. Ott állapodtak meg a Zsurka Jozsim hóborította sirja előtt.

— Minden jótét lélek dicséri az urat! — motyogták félösen.

És hozzáláttak a sir felásásához. Nehezen ment a munka a fagyaszlt szélben, de mégis csakhamar felszínre került a koporsó, melynek tetejét leütötték, hogy meggyőződjenek, benne van-e a halott. Bizony a fehérszakállas vén Zsurka ott feküdt, keze a mellén összetéve me-reven.

Hucz Mitru megasra emelte remegő kezében a vasvillát.

— No, te se jössz többet a faluba, — mondotta.

Aztán a hegyes vasat mélyen beleütötte a halott mellébe.

Nyugodt lélekkel mentek haza, meg voltak győződve, hogy most már nem lesz semmi baj a faluban.

Ezért a rémes, megrögzött butasággal elkövetett kegyetlen tettért állott ma a hat halottgyalázó oláh: Hucz Mitru, Todoka Tódor, Zsurka Juon, Zsurka Mojsza, Todoka János és Homorogán Péter a nagyváradi büntetőtörvényszék előtt.

Idegen ingó vagyon rongálásának vétségével vádolta őket az ügyészség, mert az ilyen kegyetlen, égbekiáltó büntény ellen nincs a büntetőtörvénykönyvben más paragrafus.

És ebben a jelentéktelen, csekély vétség elkövetésében kellett a hat butaságában kegyetlen embert vétkesnek kimondani. Büntetésül egyenként 10—10 frt pénzbüntetést mért rájuk a törvényszék, mely büntetés 2—2 napi fogházra átváltoztatható.

A buta parasztok, bár meg vannak győződve, hogy ők nagyon helyesen járiak el a „hazajáró lélek”-kel szemben s nem követtek el semmi helytelen dolgot, megnyugodtak az ítéletben s az rögtön jögerős lett.

LEGUJABB.

(Lapzártakor érkezett telefon-jelentések.)

A kínai császári pár megmérgezte magát.

Budapest, július 5. A londoni esti lapok Sanguaiból azt a szenzációs táviratot kapták, hogy a kínai császárné és a császár ópiummal megmérgezték magukat. A császári pár Tuan herceg kényszerítésére követte el az öngyilkosságot.

Ejfélfél után 2 órakor érkezett jelentés szerint a császár meghalt. A császárné még él, de ő is vívódik a halállal.

VAROS ES MEGYE.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1900. évi július hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

19. Sebők János szobrász növendék kérvénye segélyezés iránt. 20. Nessel Ferencz segédtszít kérvénye végkielégítés iránt. 21. A városi hivatalszolgák kérvénye lakbérilletmény megállapítása tárgyában. 22. Aufricht Miksa kérvénye az általa szállított tűzifa átvétele tárgyában.

Utolsó hét.

Huzás már július 10., 11. és 12-én.

Főnyeremény 80,000 korona.

A

2971

VI. OSZTÁLY-SORSJÁTEK

III. osztályának huzása már

július 10., 11. és 12-én.

!! 5000 nyeremény !!

898 ezer korona értékben.

III-ik osztályu vételsorsjegyek árai:

Egy $\frac{1}{1}$ 3. osztályu sorsjegy 64 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$ 3. osztályu sorsjegy 32 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$ 3. osztályu sorsjegy 16 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$ 3. osztályu sorsjegy 8 kor. — fil.

Ajánlom a III. osztályra az alant jegyzett számokat:

11975 4/4-ben	4252 8/8.	34631 8/8.	11957 4/4.
50766 8/8-ban	22589 4/4.	91771 8/8.	25799 4/4.
12699 4/4.	36051 8/8.	55808 4/4.	4274 8/8.
79869 8/8.	27131 4/4.	53974 8/8.	41543 4/4.
13243 4/4.	34645 8/8.	65124 8/8.	11970 4/4.
37365 8/8.	27148 4/4.	92648 8/8.	36061 8/8.
20098 4/4.	65119 8/8.	41546 4/4.	93665 8/8.
8796 8/8.	99367 4/4.	36070 8/8.	98512 4/4.

A felosztható darabokból negyed és nyolczad sorsjegyek egyenként kaphatók.

A hatodik osztály főnyereménye legkedvezőbb esetben:

1.000,000 KORONA.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPÍTOTT 1875. ÉVBEN.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Főnyeremény 80,000 korona.

Huzás már július 10., 11. és 12-én.

Utolsó hét.

NAPIREND.

Július 6. Péntek. Róm. kath. naptár: Dominika szüz. — Protestáns naptár: Dominika szüz. — Görög-keleti naptár (junius 23.): Agrippina — A nap két 3 óra 54 perczkor, nyugszik 7 óra 41 perczkor. — A hold két 1 óra 45 perczkor, nyugszik 11 óra 42 perczkor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 órakor 760.2 milliméter, délután 2 órakor 758.9 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 24.5, délután 2 órakor C° + 33.4. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 órakor DK. 6. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor felderült. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Helyenként csapadék, zivatarok, szeles, hőszűkítés.

Szabadságharcol emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8

órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapiakon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Ereklye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Július 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Július 14. Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása a gainai csúcsra. — Körállatorvosválasztás Csermőn

Vigalmi naptár:

Július 7. A magyarvárosi tánczkedvelő ifjuság táncvigalma (Sarló-utca 3.)

Július 8. A „Zarand” kerékpáros-egylet nyári táncmulatsága (Brád.) — Táncvigalom Kurticsón.

Július 15. Az aradi dalegylet népünnepélye (Városliget.)

Július 22. Az aradi cigányzenészek egyrészének jubilálisa (Csálai erdő.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népünnepélye (Városliget.)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

— Az aratás. Az aratás három első napja alatt renpre dőlt az őszi árpa s belekezdtek a buza vágásába. Konszolidált munkás-viszonyainkat jelzi, hogy a mezőgazdasági munkaközvetítői intézmény zökkenés nélkül végezte azt a feladatát, hogy kiegyenlítse a munkás és munkakereslet közötti különbséget. A községi és törvényhatósági munkaközvetítők mellett a földmívelésügyi minisztérium munkaközvetítői osztálya is több ízben helyezett el munkásokat, illetve az ez irányban való kérdések ügyében úgy a munkát, mint munkás keresőknek fölvilágosítást nyújtott. Az aratási szeződések értelmezéséből folyó kisebb nézeteltérést nem említve, eddig az aratásnak akadálytalan menete nem zavartatott.

— Fizesésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizesésképtelenségeket jelenti: Rosenzweig Frigyes, Eperjes. — Kohn József H.-M.-Vásárhely. — Rotten Frigyes Lemberg. — Mick Lajos, Brűx. — Halister Bálint, Graz. — Zastera Anna, Csaslau. — Vassi Osman, Salonichi. — Jonescu Eufrosina, Bukarest.

S z e s z ü z l e t.

— Július 5. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül per 100 liter % beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsanként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Július 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 89.—90.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillig. Öreg könnyű páronként 200—300 kilogramm súlyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 94.—95.— fillig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 93.—94.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 92.—93.— fillig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 93.—95.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 92.—93.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 90.—91.— fillig.

Sertéslétszám: Július hó 2-án volt készlet 44596 darab, július hó 3-án fölhajtatott 538 darab, július hó 3-án elszállított 332 darab, július hó 4-én maradt készletben 44802 darab. Üzlet: Csöndes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. július 5.

Magyar aranyárjádék 40%	96.25
Magyar koronárjádék 40%	90.90
Magyar arany 41 $\frac{1}{2}$ ‰	100.50
Magyar ezüst 41 $\frac{1}{2}$ ‰	99.60
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	91.50
Magyar italmegváltási kötvény	93.30
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	158.50
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	139.—
Osztrák papírjádék	97.40
Osztrák járadék ezüst	97.10
Osztrák járadék arany	98.50
Koronárjádék	97.—
1860-iki államsorsjegyek	131.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1725.—
Magyar hitelbank részevény	701.—
Osztrák hitelintézet részevény	870.50
Osztrák-magyar államvasút	641.—
20 frankos arany (Napoleonador)	19.27
Német birodalmi márka	118.50
London	242.25
Páris	96.45

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 5.

Délitőzsde. A buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 600 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemű forgalom nélkül. Időjárás meleg.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.73—7.74
Rozs októberre	6.78—6.79
Zab októberre	5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.58—5.59
Tengeri augusztusra	5.65—5.66
Tengeri 1901. májusra	4.83—4.84
Repcze augusztusra	13.19—13.20

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.73—7.74
Rozs októberre	6.78—6.79
Zab októberre	5.59—5.60
Tengeri júliusra	5.18—5.19
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1901. májusra	—
Repcze augusztusra	—

Zárul 4 órakor:

korona	
Oszták hitelrészvény	674.50
Magyar hitelrészvény	703.50
Lezárt bank részvény	45.2—
Rima-Murányi vasmű részvény	509.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	650.—
Közüti vasút	591.—
Városi villamos vasút részvény	306.—

CSARNOK.

Az angol leány.

Irta: Milkó Izidor.

(Vége.)

Jani aztán eltűnt s ebédig nem mutatkozott. A table d'hôte-hoz hívó csöngetyűszó hozott csak össze bennünket vele. Bámulva láttuk akkor, hogy kicsippte magát, — a főpinczéért kivéve, nem volt még egy ily előkelő alak az ebédnél. Felénk se nézett, mintha nem is tartoznék hozzánk. Ott somfordált folyton az asztalfő körül, a hol a törzsvendégek ültek, míg bennünket az asztalvégen helyeztek el.

— Szerényebben, fiatalember! — kiáltottam feléje. — A ma érkezett vendégek lejjebb ülnek.

Felénk közeledett s kissé zavartan így szólt:

— Meg fogtok bocsájtani . . . Ma nem ülhetünk együtt . . .

— Ez nem járja . . . Árulás . . . Hűtlenség . . . Illojális . . . morogtuk.

De azért belenyugodtunk, hogy az asztal végén kell ülnünk, míg Jani az angol lány mellé telepedett azzal a biztossággal, melylyel a protekciós emberek szokták tehetségesebbek előtt elhalászni a zsiros hivatalokat.

Távol estünk az érdekes pártól, de azért megfigyeltük.

Jani helyet foglalt s a szomszédnője oly kevésbé vette észre mint egy porszem, mely a Grossglockner tetejére tévedt.

A levest szó nélkül fogyasztották el.

Leves után Ellen — mi tudniillik Ellennek neveztük el az angol lányt, bár meglehet, hogy Lucynek hívták — a vizes üveg után nyúlt. Jani is a palackhoz kapott s vizet töltött a miss poharába.

Az arcizma se mozdult. Semmi sem árulta el rajta, hogy tudomást vett a szomszédja szolgálathétségéről. De a mint meglátott egy pinczért, így kiáltott rá:

— A glass of water, please!

Az a pohár, a melybe Jani töltött, nem is létezett számára s abból ivott, a melylyel a pinczér szolgált neki.

Jani vörös lett, mint Baedekerje és sűrűn használta a selyemzsebkendőjét, hogy leszárítsa homlokáról a verejtéket. A víztől, melylyel miss Ellen lehűtötte szomját, neki ugyancsak melege lett.

Kísérlete, ha vajjon tisztességes közeledés meg van-e engedve, teljes fiaszkót csinált s mink — az igazat megvallva — egy csöppet sem sajnáltuk érte. Nemcsak azért, hogy irigyek voltunk rája, de azért is, mert a table d'hôte-nál, meg a nőhódítás körül nincs barátság, nincs önzetlenség. Ott mindenki maga szerető a legjobb falatokat.

Jani elég folyékonyan beszélt angolul de egy csöppet sem ismerte az angolokat, külön-

ben tudta volna, hogy nem ily módon szoktak beléjük kötni. Azért hát második kirohanásával sem járt jobban. Ellen kisasszonynak lecsuszott a szalvétája s Jani hihetetlen gyorsasággal csapott le rá, a feje csak egy pillanatig volt az asztal alatt s aztán megint megjelent az abrosz fölött, kipirultan . . . Kezében mint egy fehér béke zászló, az angol hölgy szalvétája, a melyet hódító mosollyal tartott a szomszédnője felé. De hiába lógatta kezében a győzelmi jelvényt, miss Ellen e pillanatban vak volt, mint a szerelem maga s nem látott semmit, sem szalvétát, sem Janit . . . Ez pedig komikus alak lett. Mindenki ránézett s leste, mi lesz a kezében lengő fehérséggel, a melyet Jani végre látván, hogy Anglia nem tart rá igényt, a saját ölében helyezte el. Így aztán az a table d'hôteknál ritkaságos eset állott elő, hogy az egyik vendégnek két szalvétája is volt, a másikkal pedig egy sem . . . Mig csak Ellen kisasszony meg nem szolgált egy pinczért:

— Waiter! A table-napkin, please!

Ez aztán felruházta őt egy egészen friss asztalkendővel, melyet kecses főhajrással köszönt meg Jani szomszédnője.

. . . Az ebédnek vége lett, anélkül, hogy elvesztettem volna fogadásomat.

Másnap Cortina d'Ampezzo felé indultunk s önfeledten gyönyörködtünk a rózsaszínű dombok szeszélyes formációiban. — Egészen belemerültünk a világszép völgy csodás hatásaiba. Hallgattunk s úgy éreztük, mintha a szívünk körül is szép volna a vidék . . . Csak Jani nem nézett sem jobbra, sem balra. Számára nem létezett sem hegy, sem völgy, csak mennyország és pokol. Mindig előre tekintett, mert a gondviselésnek egy szeszélye folytán alig tíz lépéssel előttünk haladt a szép fehér uton egy kényelmes kocsis benne a szöke lady és társnője.

A hölgyek csak Schulterbachig mentek s mi folytattuk utunkat — Jani nélkül, aki szintén Schulterbachban maradt.

Valamikor novemberben találkoztam vele Budapesten.

— Mire mentél az angol lánnyal? — kérdelem.

— Semmire. Utána jártam mindenüvé s bámultam a szöke haját, meg a karcsúságát. Neki, úgy látszik, jól esett ez a csöndes hódolat, mert semmiképpen sem tiltakozott ellene.

— S megismerkedtél vele?

— Magam se tudom . . . Egyszer a hegyek közé rándultak, ők ketten s én — mint redesen — követtem őket. Meredek uton kapaszkodtak fölfelé. Elül a gardedám, utána Ellen kisasszony, a nyomukban én . . . Egyszerre csak a leány megbotlik egy kőben, mely elvált a sziklától . . . A kő is, a leány is elvesztik az egyensúlyt. A kő a mélységbe gurult. Ellen pedig a karjaimba. Egy percig arczomom éreztem a haját, egy pillanatig az ajkait is . . . Ha föl nem fogom, össze-vissza sérül a ciklik-czakkos sziklák között. Talán agyon is zuzza magát . . .

— Kár lett volna azért a gyönyörű terem-tésért . . . Nos aztán?

— Aztán elmondtam angolul neki, mennyire boldog vagyok, hogy megmenthettem a veszedelemtől.

— És ő?

— Ugy tett, mintha nem tudna angolul . . . Tárcajába nyúlt, kivett belőle egy östöt, a kezembe nyomta s így szólt: „Köszönöm jó ember a szívességét. Fogodja fáradságáért e csekélységet.” Nem is vette tudomásul, hogy turista és uriember vagyok . . . Ugy tett, mintha valami jámbor Tyrolerral lett volna dolga.

— És te? Persze lábaidhoz dobtad a pénzt!?

— Hm . . . Regényekben így szokott történni, mert ott a hősnek mindig van lélekjele-léte . . . Nekem nem volt . . . Zavarba jöttem s az östöt elfogadtam.

— Vissza kellene küldeni neki. Tudod az adresszát?

— Tudom. De nem kezdek többé vele . . . Aztán, ha vesszük, ő tartozott nekem ezzel az összeggel. Tulajdonképpen csak megtérítette azt az öt forintot, melylyel Toblachban a főpinczért is megvesztegettem, hogy melléje ültessen . . . Szóval: Kvittek lettünk.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Reich Armin utazó Budapest. — Aranyi Dezső utazó Budapest. — Beniczky Mihály pénzügyi tanácsos Budapest. — Pick József utazó Budapest. — Bricht Bernát utazó Budapest. — Ifj. Wekerle Sándor birtokos Dános. — Mihájlovics Lajos főhadnagy Temesvár. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Löw Mór utazó Bács. — Steiner Árpád kereskedő Zombolya. — Ehrntal Mór gyáros Lincz. — Hauser Géza lókereskedő Szabadka. — Freund Salamon kereskedő N.-Kőrös. — Reich Sándor kereskedő Szabadka. — Sonnenschein Ignác kereskedő Szerdahely. — Kupferstein Mózes utazó Pozsony. — Kanitz Zoltán utazó Grác. Vass szálloda. Dr. Petrovics Aurel ügyvéd Nagylak. — Dr. Gebelcs István ügyvéd Pécska. — Nika János jegyző Taucz. — Broch József utazó Bács. — Hrubetz Károly St.-Pölten. — Steiger Géza magánzó Szeged. — Klein Vilmos kereskedő Budapest. — Kramar Vilmos utazó Budapest. — Balta Dezső birtokos Battonya. — Vagner József utazó Prossnitz. — Budaspitz Mór kereskedő Budapest. — Béhm Sándor utazó Budapest. — Klein Mór kereskedő N.-Várad. — Báron Mór utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. sz. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. u. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjeli 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat délután 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesről szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

NYILTTÉR.*

Katonazene hangverseny a Baross-kioszkban

MA PÉNTEKEN

1900. július hó 6-án este 8 órától egész 11 óráig a

a 33. gyalogezred zenekara

karmesterük személyes vezetése mellett

válogatott műsorral

nagy hangversenyt

rendez,

melyre a t. cz. közönség tisztelettel meghívatik.

Bemenet 10 kr.

Kiváló tisztelettel

Nagy Lajos

bérlő.

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

Mindamellett
olcsó árak!

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Eladó örök áron Nagyhalmágyon == két ==

VÍZI MALOM,

melyek egyenkint 600—600
korona évi haszonbért hajtanak.

Értekezhetni **Moldován Si-**
monnál Nagyhalmágyon. 2073

4958—1900. kh.

Hirdetmény.

Ismételten előfordult már azon eset, hogy sárkányozó gyermekek gondatlansága folytán a villámvilágítási sodronyok érintkezése következtében az olombiztosítók kiolvadtak és ez által nemcsak kár okoztatott hanem az utca világitás is akadályozva lett.

Ennélfogva a magán vagyon valamint a közérdek megvédése szempontjából a sárkányozást betiltom és figyelmeztetem a szülőket és tanoncokat tartó gazdákat, hogy gyermekeiknek illetve tanoncaiknak a sárkányozás meg ne engedjék mivel minden előforduló esetben ha serdületlen követi el a kihágást az 1879. évi XL. t. cz. 27. §-a alapján a szülőt, gyámot vagy gazdát szigorúan felelősségre vonni.

Arad, 1900. április hó 21.

Sarlot,
főkapitány.

Az Aradvárosi Felső Ke- reskedelmi Iskolával kap- csolatos internátusban az évi ellátási díj 700 kor.

Az érdeklődő szülőknek részletesebb tájékozta- tással szívesen szolgál

2072

az igazgatóság.

8829—1900. khsz.

Hirdetmény.

Az aradi első magyar szalma-
anyag-gyár igazgatósága az Alsó-
Marospart 3. sz. a. levő szalma-

anyag-gyártelepének felállíthatá-
sára telep engedély iránt folya-
modván, az 1884. XII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszíni tár-
gyalására határidőül folyó évi ju-
lius hó 6-án d. u. 5 órája kitűzték,
a melyre az érdekeltek ez uton is
meghívatnak azon észrevétellel,
hogy a telep helyszín és tervrajza,
valamint az üzem módjának le-
írása a kapitányi hivatal iparügyi
osztályánál folyó évi július hó 5-ig
mindenkor a hivatalos órák alatt
betekinthető s a netáni észrevéte-
lek írásban ugyanott. előszóval pe-
dig a helyszíni tárgyalás alkalmá-
val megtehető, mert amennyiben
ilyenek nem emelhetnének, s ha
köztekintetek gátolag fel nem me-
rülendnek, a telep engedély az
idézett törvény 30. §-a rendelke-
zéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1900. évi július hó 2-án.

Sarlot,
főkapitány.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

**Bámulatos gyorsan gyógyító
olaj-sebtapasz, amely egyet-
len a maga nemében s egy
régis család titka.**

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zúzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női em-
lők gyulladásai és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

2074

A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma. — A pénz beküldésével vagy után-
vétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában: **Budapest, VII. kerület, Mészáros-ut 88., II. 25.**

8675—1900. kh.

Hirdetmény.

Az aratási idő beálltával az ide
vonatkozólag fennálló törvényeink
és szabályrendeleteink alapján a
lakosság érdekeinek megóvása cél-
jából szükségesnek látom a kö-
vetkezőket közzé tenni:

Annak, ki nem cselédminőség-
ben gazdasági munka teljesítésére
szerződik, igazolvánnyal kell bírnia.

E nélküli felfogadásuk tilos.

Aratást, hordást, nyomtatást,
cséplést s általában bármely gaz-
dasági munkát nem cselédminő-
ségben szerződésileg elvállalni
szándékozó munkásokkal a munka
szerződés mindig írásban a mun-
kások többségének lakhelyén ille-
tő közszéki előjáróság (Aradon
Lőcs Rezső aljegyző, avagy helyet-
tese Vannay Gyula aljegyző) előtt
kötendő.

Szénát vagy gabona neműeket
a földekről éjjel csupán a közeli
tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek
őrzése céljából készült kunyhók
közeliében lábas jószágot vagy ma-
jorságot tartani nem szabad.

Erő vagy learatott gabona kü-
zelében tüzet rakni tilos.

Szalmás gabonának nyomtatás
végett a város területére való be-
hordása meg nem engedtetik.

A szérüs helyeken összehor-
dott gabonaneműek akként he-
lyezendők el, hogy az asztal vég-
ek között legalább hat méter
míg a sorok között legalább tíz
méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonos, gép a

működése színhelyén tűzbiztonság
okaért egy fecskendőt, továbbá a
munkások testi épségének meg-
óvása érdekében vérellátó szere-
ket, u. m. tannint, csersavas fosz-
forsavas, vasoldattal telített vattát
vagy tépést és jodoform gázot
nyomfoltokat, sebkötéseket és méz-
go polyát (gummi polyá) folytono-
san kéznél tartani, a gép körül
foglalkozó munkások szűk és test-
hez simuló ruházatáról és arról
gondoskodni köteles, hogy sebesü-
lés esetén sérült az első orvosi
segélyt minél hamarabb megkapja.
A cséplésnél, valamint az aszta-
gok között dohányozni tilos.

A cséplőgépeket csak képesi-
tett gépészek és fűtők kezelhetik,
kiknek tiltva van szolgálatuk köz-
ben szeszes italok élvezése to-
vábbá a gépfelügyelő személyes
felelősséggel tartozik, hogy a gép
körül ittas emberek alkalmazást
ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegysúlyt
meghaladó mozgonyok csak akkor
szállíthatók, ha erről 48 órával
előbb a városi mérnöki hivatalnak
jelentés tétetett.

Erzsébet, Sága és Gáj külváro-
sokban, vagy Poltura városrés-
ben a takarmány boglyában vagy
kazalban csak akkor tartható, ha
a boglya vagy kazal és az ezt
környező épületek közt legkeve-
sebb 20 méter üres tér marad,
több boglya vagy kazal pedig
csak akkor helyezhető el, ha azok
még öt méter üres tér marad.

Aradon, 1900. évi június 18.

Sarlot,
főkapitány.

Legjobb szabás!

ARADI CZIPÉSZEK

TERMELŐ SZÖVETKEZETE

ARADON, TEMPLOM-UTCA, MINORITA-PALOTA.

Egyedüli a maga nemében, csakis saját készítményü

női és férfi-czipőket,

gyermek- és leányka-topánkákat

komót- és más czipőneműeket tart raktáron vagy
készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.
Házhoz tetszés szerinti időben választékot küldünk.

Löderer, m. kir. honvéd-százados féle rugganyos sarokkészülék,
egy női mint férfi czipőn alkalmazható, csakis nálunk kapható.

Különbféle színű cremek és lakkok nagy raktára.

Feltűnő olcsó árak!

Csak saját készítményü áru!

Kitűnő minőségű anyagi!